

కర్నాటక ప్రభుత్వం

తెలుగు మంజరి

ప్రథమ భాష - తెలుగు

TELUGU FIRST LANGUAGE

6

ఆరవ తరగతి

పరిష్కృత ప్రతి

(Revised)

KARNATAKA TEXT BOOK SOCIETY (R.)

6th Cross, Malleshwaram

Bangalore - 560 003.

విషయ సూచిక

క్రమ సంఖ్య	పాఠం పేరు	పుట సంఖ్య
9	ధ్రువుడు	1
10	తెలుగు దనం-మన వెలుగుదనం	11
11	ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మ	16
12	ఉత్తరం	26
13	తెలుగు పూలు	38
14	జానపద కళలు	45
15	వరకట్నం	52
16	కలసిపాడుదాం!- తెలుగు పాట	60
17	వ్యాకరణం	66

పాఠం - 9

ధ్రువుడు

(ఉత్తానపాద మహారాజు అంతఃపురంలోని ఒక గదిలో ధ్రువుని తల్లి సునీత మరియు ధ్రువుడు ఉంటారు. సునీత తన భర్తకోసం ఎదురు చూస్తూ వుండగా)

ధ్రువుడు : అమ్మా! ఈ రోజు నాన్న ఇంకా ఇంటికి రాలేదు కదా! ఎప్పుడు వస్తారమ్మా?

సునీత : ఏమో నాయనా! ఏదైనా పని వుండి రాలేక పోయారేమో నువ్వు ఆడుకో బాబూ!

ధ్రువుడు : నాకు ఇక్కడ ఎవరు లేరు. తమ్ముడి (ఉత్తముడు) దగ్గరకెళ్ళి ఆడుకుంటాను.

సునీత : ఎక్కువగా తమ్ముని దగ్గరకు వెళ్ళి ఆడుకోవద్దు. మీ పిన్నమ్మ సురుచీ దేవికి ఇష్టముండదు.

ధ్రువుడు : ఎందుకు?

సునీత : మీ పిన్నమ్మకు నేనంటే ఇష్టంలేదు. నీమీద కూడా ఇష్టం ఉండదు.

ధ్రువుడు : పిన్నమ్మతో ఆడుకోను కదా! తమ్ముని దగ్గరకెళ్ళి ఆడుకుంటానమ్మా.

సునీత : సరే వెంటనే ఆడుకొని రా నాయనా!

ధ్రువుడు : అలాగే

(అంతఃపురంలో మరొక గదిలో సురుచీ దేవి, ఉత్తముడు)

ఉత్తముడు: అమ్మా నాకు కొయ్యబొమ్మను చేయిస్తానన్నావు చేయించవా!

సురుచి : మీ నాన్నతో చెప్పి చేయిస్తాను బాబు.

ఉత్తముడు: అమ్మా! నాన్న ఇంకా రాలేదేమి?

సురుచి : అదుగో మాటల్లోనే వచ్చారు. ఏమండీ ఎందుకు ఇంత ఆలస్యంగా వచ్చారా?

ఉత్తన : మన మంత్రిగారితో రాజకీయ విషయాలు మాట్లాడుతూ ఆలస్యం అయింది.

ఉత్తముడు: నాన్నా! నాన్నా! నాకు మంచి కొయ్య గుర్రపు బండి చేయించరా?

ఉత్తన : అలాగే నాయనా! రా..... ఇలా రా! నా తొడమీద కూర్చో బంగారు తండ్రి.

ఉత్తముడు: గుర్రపు బండికి రెండు తెల్లగుర్రాలను కొనండి.

ఉత్తన : సరే గుర్రపు బండితో ఏం చేస్తావ్?

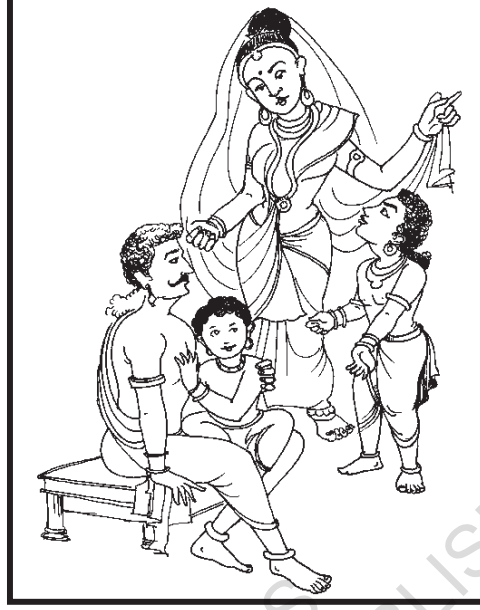
ఉత్తముడు: ఆ బండి ఎక్కి షికారు కెళ్తాను. అన్నయ్యని కూడా ఎక్కిస్తాను.

సురుచి : ధృవుడ్ని ఎక్కిస్తావా? వాడి మొహానికి గుర్రపు బండి ఒకటి!

ఉత్తముడు: ఎందుకమ్మా అలా అంటావు? అన్నయ్య చాలా మంచోడు. అదుగో అన్నయ్య కూడా వస్తాన్నాడు. అన్నయ్యా! అన్నయ్యా!

ధ్రువుడు : నాన్నా ఇక్కడున్నావా?

ఉత్తముడు: అన్నయ్యా! ఇలారా! నాన్న ఒళ్ళో కూర్చో. నేను ఈ తొడమీద కూర్చుంటాను. నువ్వు ఆ తొడమీద కూర్చో అన్నయ్యా.

సురుచి : ఏయ్ ధృవా ఎక్కడికి?

ధ్రువుడు : నాన్న దగ్గరకు

సురుచి : వీల్లేదు. నువ్వు దూరంగా నిలబడు.

ధ్రువుడు : ఎందుకు?

సురుచి : మీ నాన్నగారి ఒళ్ళో ఎవరు కూర్చున్నారో తెలుసా?

ధ్రువుడు : తమ్ముడు కూర్చున్నాడు. నేను కూర్చోకూడదా?

సురుచి : చీ! నక్కెక్కడా, నాగలోకం ఎక్కడా?

ధ్రువుడు : ఏమిటమ్మా అలా అంటున్నావు. నీ మాటలు నాకు అర్థం కాలేదు.

సురుచి : మీ నాన్న గారి తొడమీద నీకు కూర్చోనే అర్హత లేదు. తెలుసా?

ధ్రువుడు : తమ్ముడు కూర్చున్నాడే! నేనెందుకు కూర్చోకూడదు?

సురుచి : ఓహో! అధిక ప్రసంగం చేస్తున్నావే?

ధ్రువుడు : నేనేమి తప్పుచేశానమ్మా?

సురుచి : నా కడుపున పుట్టక పోవడమే తప్పు. నువ్వు వేరు! తమ్ముడు వేరు!

ధ్రువుడు : కాని ఇద్దరికీ తండ్రి ఒకరే కదా. అమ్మా!

సురుచి : పిట్ట కొంచమైనా కూత ఘనంగా వుందే వ్యవహారం. ఎన్ని చెప్పినా నీకు అర్హత లేదు వెళ్ళిపో.

ధ్రువుడు : అయితే నాకు అర్హత ఎలా కలుగుతుంది. చెప్పవా ?

సురుచి : నీ అదృష్టం పండి నా కడుపున పుడితే అప్పుడు, నీ తండ్రి ఒళ్లో కూర్చుందువు గానీ పోయి దేవుణ్ణి ప్రార్థించుకో.

(ధ్రువుడు అవమానాన్ని భరించలేక తండ్రి వైపు చూస్తూ వెళ్ళిపోతాడు)

సునీత : ఎందుకు ధృవా ఏడుస్తున్నావ్?

ధ్రువుడు : నేను నాన్న తొడమీద కూర్చోకూడదట అమ్మా.

సునీత : ఎవరన్నారు? ఏమి జరిగింది?

ధ్రువుడు : పిన్నమ్మ అన్నది. నేను తన కడుపున పుట్ట లేదట. అందుకని నాకు అర్హత లేదట!

సునీత : ఊరుకో నాయనా ఏడవకు.

ధ్రువుడు : లేదమ్మా నేనింట్లో వుండను. అడవుల్లోకి వెళ్ళిపోతాను.

సునీత : అయ్యో! అడవికా! ఎందుకు?

ధ్రువుడు : దేవుణ్ణి ప్రార్థించి, నాన్న ఒళ్లో కూర్చునే అర్హత పొందుతాను.

సునీత : అడవుల్లోకి వెళతావా. వద్దు నాయనా!

ధ్రువుడు : నువ్వెన్ని చెప్పినా నేను వినను. నాకు జరిగిన అవమానాన్ని భరించలేను. నాకు జరిగినా నీకు జరిగినా ఒకటే కదమ్మా! అందుకే ఈ కోటను విడచి అడవుల్లోకి పోయి, దేవుణ్ణి ప్రార్థించి నా పౌరుషం నిలబెట్టుకుంటాను.

సునీత : సరే నీకు విజయం కలగాలని దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తాను.

(ధ్రువుడు తల్లికి నమస్కరించి అడవికి వెళ్ళిపోతాడు)

నారదుడు : ఎవ్వరబ్బాయి నువ్వు ఇలా ఒంటరిగా ఎక్కడికి పోతున్నావు.

ధ్రువుడు : నా పేరు ధ్రువుడు. నేను ఉత్తానపాద మహారాజు కొడుకుని మీరెవరు?

నారదుడు : నా పేరు నారదుడు. మహారాజు కుమారుడైవుండి కాలినడకన ఒంటరిగా ఎక్కడికి వెళ్తున్నావు?

ధ్రువుడు : నా తండ్రిగారు, నా సవతి తల్లి నాకు చేసిన అవమానం భరించలేక తపస్సు చేయడానికి వెళ్తున్నాను.

నారదుడు : తపస్సా! ఇంత చిన్న వయస్సులో ఎందుకు చేస్తావు ధ్రువా! పెద్ద పెద్ద మునీశ్వరులే సరిగా చేయలేకపోతున్నారు. నువ్వెంత? నువ్వు తపస్సు చేయలేవు.

ధ్రువుడు : నారద మునీంద్ర, నేను క్షత్రియకులంలో పుట్టినప్పటి నాకు నా ఇంట్లో గౌరవం లేదు. నాకు పౌరుషం, కార్యదీక్ష వున్నాయి. దేవుడు ప్రత్యక్షమయి నాకు గౌరవ స్థానం ఇచ్చేవరకు ప్రార్థిస్తాను.

నారదుడు : భేష్ ధ్రువా! నీ పట్టుదలకు మెచ్చాను. ఇలా రా నీకు మంత్రోపదేశం చేస్తాను.

(చెవిలో మంత్రోపదేశం చేస్తాడు)

ధ్రువుడు : ఓం నమో నారాయణాయ నమః అని అంటూ తపస్సు చేస్తుండగా (పెద్ద శబ్దం వినిపిస్తుంది)

విష్ణువు : దేవతలారా! మీరెందుకు వచ్చారు?

దేవతలు : భూ లోకంలో ధృవుడనే అయిదేళ్ళ పిల్లవాడు ఘోరమైన తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఎన్ని ఆపదలు, కష్టాలు వచ్చినా దేన్నీ లెక్కచేయకుండా తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఆ తపస్సుకు భూమి గజగజలాడిపోతోంది. గొప్ప ప్రళయం రాబోతోంది ప్రభూ.

విష్ణువు : భయపడకండి. అది ప్రళయం కాదు. తపో మహిమ నేను ప్రత్యక్షమై ఆ తపస్సును మాన్పిస్తాను.

విష్ణువు : ధ్రువా! ధ్రువా ఇక కళ్లు తెరువ బాబూ!

ధ్రువుడు : ఎవరు? ఎవరు?

విష్ణువు : నేను విష్ణుమూర్తిని. నీ తపస్సుకు మెచ్చాను. నీ కోరిక నెరవేరుతుంది. నువ్వు చక్రవర్తి అవుతావు. చాలాకాలం రాజ్యాన్ని పాలించి, గొప్పకీర్తిని పొందుతావు. నీ కీర్తి ఎల్లప్పుడూ స్థిరంగా వుండేవిధంగా ఆకాశం మీద ఉత్తర దిక్కున నక్షత్రమై ఎక్కువ కాలంతో ధగధగ మెరుస్తుంటావు. ఇక నీ తపస్సును చాలించి నీ దేశానికి తిరిగి వెళ్ళు.

ధ్రువుడు : నమస్కారం! సెలవు దేవా!

ఉత్తాన : రా నాయనా! నేను చేసిన అన్యాయానికి సిగ్గుపడుతున్నాను. ఇక ముందు ఈ రాజ్యానికి నీవే చక్రవర్తి. ఇది దైవాజ్ఞ అని పట్టాభిషేకం చేశాడు.

అభ్యాసాలు

I కొత్తపదాలు

అంతఃపురం	ప్రార్థన	పౌరుషం	అదృష్టం
కొయ్యబొమ్మ	అర్హత	తపస్సు	క్షత్రియకులం
రాజకీయం	అవమానం	మునీశ్వరుడు	ప్రళయం

II అర్థాలు

అంతఃపురం = రాజమందిరం, పౌరుషం = శౌర్యం, పురుష లక్షణం, ప్రసంగం = మాట్లాడటం, ప్రళయం = యుగాంతం, అపాయం, ప్రత్యక్షం = కనిపించుట, దైవాజ్ఞ = దేవుడి మాట.

III కింది ప్రశ్నలకు ఒక్క వాక్యంతో సమాధానాలు రాయండి.

1. ధ్రువుని తండ్రి పేరు?

2. ఉత్తానపాద రాజు భార్యలు ఎవరు?

3. సురుచీ దేవికి ఎవరంటే ఇష్టం లేదు?

IV కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. ఉత్తానపాద రాజు ఇంటికి ఆలస్యంగా రావడానికి కారణం ఏమిటి?

2. ధ్రువుడిని ఉత్తానపాద రాజు తొడమీద సురుచీదేవి ఎందుకు కూర్చోకూడదని చెప్పింది?

3. ఉత్తముడు నాన్నగారిని ఏం కావాలని కోరాడు?
4. ధ్రువుడు అడవికి ఎందుకు వెళ్ళాడు?
5. నారదుడు ధృవుడిని ఏమని అడిగాడు?
6. ధ్రువుడు తపస్సు చేసిన విధానాన్ని రాయండి?
7. విష్ణువు ధృవుడికి ఇచ్చిన వరం ఏమిటి?

V కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. ధ్రువుడు _____ దగ్గరికి వెళ్ళి ఆడుకుంటానని తల్లితో చెప్పాడు.
2. ఉత్తానపాద మహారాజు _____ గారితో రాజకీయ విషయాలు మాట్లాడుతూ ఆలస్యం అయ్యింది.
3. ఉత్తానపాద తొడమీద _____ కూర్చున్నాడు.
4. పెద్దపెద్ద _____ లే తపస్సు సరిగ్గా చేయలేకపోతున్నారు.
5. నారదుడు ధృవుడికి _____ చేశాడు.

VI కింది వాటికి వ్యతిరేక పదాలను రాయండి.

1. దగ్గర ×
2. పౌరుషం ×
3. కుమారుడు ×
4. అవమానం ×
5. అర్హత ×
6. ప్రత్యక్షం ×
7. కష్టం ×

- 8. కీర్తి ×
- 9. అన్యాయం ×
- 10. ఆకాశం ×
- 11. అదృష్టం ×
- 12. విజయం ×

VII కింది పదాలను మీ సొంత వాక్యాలలో రాయండి.

- 1. అంతఃపురం :
- 2. ప్రార్థించు :
- 3. పౌరుషం :
- 4. విజయం :
- 5. ప్రత్యక్షం :
- 6. ప్రళయం :

VIII కింది పదాలకు బహువచన రూపాలను రాయండి.

- 1. కొయ్యబొమ్మ :
- 2. గుర్రం :
- 3. అడవి :
- 4. అవమానం :
- 5. మహిమ :
- 6. దేవత :

IX పదకేళి ఇందులోని నామవాచకాలు రాయండి.

ష్ట	వు	వి	రు	ధృ	నీ
డు	ము	త్తా	న	చి	రా
సు	ఉ	డు	త్తా	త	జా

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

X కిందివాటిని విడదీసి రాయండి.

మాదిరి: నేనింట్లో → నేను + ఇంట్లో

1. మునీశ్వరులు →
2. మునీంద్ర →
3. అయిదేళ్ళు →

XI కింది ప్రకృతి, వికృతి పదాలను తెలుసుకోండి.

1. కుమారుడు → కొమరుడు
2. ఆజ్ఞ → అన
3. దైవం → దయ్యము

పాఠం - 10

తెలుగుదనం - మన వెలుగుదనం

డా॥ బీరం సుందరరావు

తెలుగు మన భాష: దెలుగు మనశ్వాస
తెలుగు మన అమ్మ ఒడి తెలుగు మన తొలిబడి
అమరావతి పట్టణంలో పుట్టిన ప్రథమ పథం తెలుగు.
చాళుక్య రాజ్యాన అద్దంకి సీమలో తరువోజు మన తెలుగు

నెల్లూరు పురమందు పెన్నమ్మ తీరాన తిక్కన మన తెలుగు
గుండ్లకమ్మ గలగలలు గుండెస్పందనల ఎర్రన్న మన తెలుగు
ఏకశిలా నగరంలో పోతన్న మన తెలుగు
శ్రీనాథ కవిరాజు శ్రీకారమే తెలుగు.

అమ్మపాల వంటి అలనాటి పద్యం ఏది?
అపాత మధురమైన ఆకావ్యాలు ఏవీ?
అందమైన మనభాష అడ్రసును వెదకండి
అపురూపమైన భాష ఆఖరి శ్వాసను వినండి

అమ్మ తెలుగును మరచిన ఆంగ్ల వ్యామోహాన్ని చూడండి
అమ్మ నాన్నలను మరచిన మమ్మీడాడీలను అడగండి
రాని భాషలో చేస్తున్న రాగాలాపన చూడండి
అమ్మ తెలుగుకు పట్టిన అధోగతిని అవలోకించండి.

తల్లి భాషను వదలి తెలియని భాషలో దేహీ ఎందుకు?
అమ్మ భాషను వదలి అర్థంలేని మనుగడ ఎందుకు?
రండి సోదరులారా! రండి!
తెలుగులంతా ఒకటేనని ప్రపంచమంతా చాటుదాం!
తెలుగుతల్లి బిడ్డలమై గుండె వీణను మీటుదాం!!

సూక్తి : * నీవు జీవితంలో అభివృద్ధి చెందాలంటే నిత్యం నూతన మార్గాలు అన్వేషించాలి.

* పాదుపు చేయవలసినచోట ఖర్చు చేయకూడదు.

అభ్యాసాలు

I కొత్తపదాలు

ప్రథమపథం, తరువోజ, శ్రీకారం, మధురమైన, వ్యూహం, అధోగతి.

II అర్థాలు

శ్వాస = గాలి, ప్రథమం = మొట్టమొదలు, తీరాన = సమీపం, ఏకశిల = ఒకేరాయి, మధురమైన = తియ్యనైన, అడ్రస్సు = చిరునామా, పాలు = క్షీరం.

III కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానాలు రాయండి.

1. తొలి తెలుగు బడి ఏది?
2. ఏది మనభాష? ఏది మనశ్వాస?
3. అందమైన భాషకు దేనిని వెతకాలి?
4. రాని భాషలో చేస్తున్నది ఏమిటి?
5. దేనికి అధోగతి పట్టింది?

IV కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. అద్దంకి సీమలో _____ మన తెలుగు.
2. గుండ్లకమ్మ _____ గుండెస్పందనలు.
3. అమ్మ పాలవంటి _____ పద్యం.
4. అపురూపమైన _____ ఆఖరిశ్వాస
5. అమ్మ నాన్నలను మరచిన _____ అడగండి.
6. తెలుగుకు పట్టిన _____ అవలోకించండి.

V కింది వాటిని జతపరచి రాయండి.

'అ'	'ఆ'
1. తెలుగు	అ) వ్యామోహం
2. అద్దంకి	ఆ) సీమ
3. ఏకశిలా	ఇ) పోతన్న
4. శ్రీనాథ	ఈ) శ్రీకారం
5. ఆంగ్లభాష	ఉ) భాష

VI కింది ప్రకృతి వికృతులు తెలుసుకోండి.

1. భాష - బాస
2. శ్వాస - శాస

VII గుంపుకు చెందని పదాలు గుర్తించి రాయండి.

1. శ్వాస,	తెలుగు,	కన్నడ,	తమిళు
2. పట్టణం,	పురం,	పంక్తి,	గ్రామం
3. నన్నయ,	అన్నమయ్య,	తిక్కన,	ఎఱ్ఱన
4. పాలు,	క్షీరం,	పాయసం,	పసుపు
5. అడ్రస్సు,	చిరునామా,	తపతి,	తపాల

VIII కింది పదాలు విడదీసి రాయండి.

1. పురమందు	=
2. అందమైన	=
3. రాగాలాపన	=
4. ప్రపంచమంతా	=

IX కింది పదాలను మీ సొంత వాక్యాలలో రాయండి.

1. శ్రీకారం	:
2. వ్యామోహం	:
3. అధోగతి	:
4. ప్రథమం	:
5. చిరునామా	:

X కింది బహువచనాలకు ఏకవచనాలు రాయండి.

1. భాషలు -
2. నగరాలు -
3. పద్యాలు -
4. రాజులు -
5. పురములు -

XI విరామ చిహ్నాలు (?) ప్రశ్నార్థకం.

కింది వాక్యాలను గమనించండి.

1. మీ ఊరు పేరేమి?
2. మీ భాష పేరేమి?
3. గాంధీజీ ఎక్కడ జన్మించారు?

పై వాక్యాలను ప్రశ్నలు అంటారు. వీటిలో చివరిలో ఉన్న “?” గుర్తును ప్రశ్నార్థక చిహ్నం అంటారు.

పాఠంలోని కొన్ని ప్రశ్నార్థక వాక్యాలను గుర్తించి రాయండి.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

పాఠం - 11

ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మ

(స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాటం అంటే కేవలం బ్రిటీషువారితో యుద్ధం చేయడంకాదు. ప్రజలలో విద్య, ధర్మం, నీతి సంఘం పట్ల చైతన్యం కలిగించటం. ఇదే ఆలోచనలతో ఆంధ్రరాష్ట్రంలో స్వాతంత్ర్యోద్యమం, సంఘసంస్కరణ, స్త్రీ విద్యావ్యాప్తి అనేవి కూడా సమాంతరంగా సాగాయి. దీనివల్ల మన రాష్ట్రంలో ఎందరో స్త్రీలు విద్యా, రాజకీయ, సామాజిక రంగాల్లో తమ ప్రతిభను చాటారు. స్త్రీలలో స్వేచ్ఛాకాంక్ష, తమస్థితిని బాగుచేసుకోవాలనే తపనలు పెరిగాయి. ఈ భావాల వైపుగా స్త్రీలను చైతన్య పరచిన మహిళారత్నం శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మ),

ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మ గుంటూరు జిల్లా కొండవీటి కొండల దగ్గర అమీనాబాద్ అనే చిన్న గ్రామంలో 1882వ సంవత్సరంలో జన్మించింది. గుంటూరులోని పల్నాటిసీమ కొండవీటి రాజులేలిన భూమి. ఆమె తల్లిదండ్రులు రామలక్ష్మమ్మ, నడింపల్లి సీతారామయ్యలు, ఆమె విద్యాభ్యాసం గుంటూరు జిల్లాలోనే సాగింది. ఉన్నత భావాలు విశిష్ట వ్యక్తిత్వం కలిగిన శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ గారితో చిన్నతనంలోనే ఈమెకు వివాహం జరిగింది. వీరిరువురు ఉన్నత దంపతులుగా ప్రసిద్ధి చెందారు. క్రమంగా వీరు జాతీయోద్యమం వైపు ఆకర్షితులయ్యారు.

“గుంటూరులో ఉన్నవ సతీమణి ఆధ్వర్యంలో వందలకొలది స్త్రీలు స్పందించిన తీరు చూస్తే వారి కోమల హస్తాలతో స్వరాజ్య రథం నడిపించగలరని, ప్రజాశక్తి అనర్గళంగా ప్రవహించగలదను భావం కలిగింది. ఈ సంఘటనతో లక్ష్మీబాయమ్మలోని నాయకత్వ లక్షణాలు మరింతగా స్పష్టమయ్యాయి. విదేశీ వస్త్ర బహిష్కరణ, ఖాదీ ఉద్యమం మొదలైన సహాయనిరాకరణ ఉద్యమాలు అన్నింటిలోను లక్ష్మీబాయమ్మ

ముందుండేది. గాంధీజీ ఆశయాలకు అనుగుణంగా హరిజనులను ఆదరించి వారికి ఎంతో సేవ చేసింది. మద్యపాన నిషేధానికి ఆమె ఆనాడే నడుం కట్టింది. అంటరాని తనాన్ని తొలగించడానికి కృషి చేసింది. మానవులంతా ఒక్కటే! అందరిదీ ఒకే మతం, అదే మానవతా మతం అంటూ ఎంతో ఉద్వేగంగా ప్రభోధించింది. ఇలా ఆమె సంస్కరణల కోసం శ్రమిస్తూ, స్వాతంత్ర్యోద్యమం కోసం కృషి చేసింది.

1923లో కాకినాడలో కాంగ్రెస్ మహాసభలు జరిగాయి. ఆ సభకు విశేషంగా స్త్రీలు వచ్చారు. ఆ అశేష ప్రజానీకాన్ని ఆకర్షించేలా లక్ష్మీబాయమ్మ ఉపన్యసించింది. ఆమె స్ఫూర్తితో ఎందరో జాతీయోద్యమం వైపు వచ్చారు. గుంటూరు కోనేటి గట్టువద్ద వందలమంది సత్యాగ్రహాలకు ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మ కొండావెంకటప్పయ్యలు కంకణాలు కట్టారు. ఈ ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో లక్ష్మీబాయమ్మ స్త్రీలకు నాయకురాలిగా ఉండి, దేవరంపాడు శిబిరానికి ప్రాతినిధ్యం వహించింది. వందలమంది సత్యాగ్రహాలు ఈ శిబిరానికి వచ్చేవారు. వారిని పోలీసులు అరెస్టు చేసేవారు. అయినా స్త్రీలు భయపడకుండా ధైర్యంగా వారినెదుర్కొన్నారు. లక్ష్మీబాయమ్మ నాయకత్వంలోని స్త్రీలు జంకలేదు. సత్యాగ్రహం మానలేదు. లక్ష్మీబాయమ్మ సహాయనిరాకరణోద్యమ బాధ్యతను తనభుజాలపై తీసుకొని ఇల్లు వాకిలి వదలి పల్లెపల్లెకు తిరిగింది. మహిళా వాలంటీర్లను తయారు చేసింది.

ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మగారు జైలునుండి విడుదలయ్యాక స్త్రీ విద్యావ్యాప్తికి, వితంతు సంరక్షణకు ఒక పాఠశాల స్థాపించాలని ఆలోచించారు. వీరి ఆలోచనల నుండి రూపుదిద్దుకొన్నదే గుంటూరులోని బ్రాడీపేటలో 1922 సం॥ లో స్థాపించబడ్డ “శారదానికేతన్” గురుకుల పాఠశాల. ఈ శారదానికేతన్ ఎందరో బాలవితంతువులకు ఆశ్రయం ఇచ్చింది. వారందరికీ తెలుగు, హిందీ, ఇంగ్లీషు, సంస్కృతం నేర్పేవారు. వీటితోపాటు సంగీతం, చిత్రలేఖనం, కుట్టు, అల్లికలు, జరీనగిష పనులు,

నూలువడకడం, నేతపని, నవారువేయడం, బుట్టలు అల్లిక మొదలైన పనులు నేటికి నేర్పుతున్నారు. ప్రభుత్వసహాయం లేకున్నా ప్రజల ఆదరణ వల్ల శారదానికేతన్ వేగంగా అభివృద్ధి చెందింది. ఇక్కడ స్త్రీల ప్రవర్తన, పనితనం అన్నింటినీ లక్ష్యబాయమ్మ స్వయంగా చూసుకొనేది.

బాలికలకు శిక్షణ పూర్తికాగానే ప్రభుత్వ పరీక్షలకు పంపేవారు. స్త్రీలు ఎవరిమీద ఆధారపడకుండా స్వతంత్రంగా బ్రతికేలా చేయాలనేది లక్ష్యబాయమ్మ ఆశయం. లక్ష్యబాయమ్మ గొప్ప ఉపన్యాసకురాలు. ఏ విషయాన్నైనా ఆకట్టుకొనేలా చెప్పడం ఆమెకు వెన్నతో పెట్టిన విద్య. ఆమె నైపుణ్యానికి విశాఖపట్నం మెడికల్ కాలేజీలో చేసిన ఉపన్యాసమొక ఉదాహరణ. అక్కడ ఆమె మాటలు ఏమంత్రం వేశాయోగాని, మర్నాడు ఆ మెడికల్ కాలేజీ విద్యార్థులందరూ గాంధీటోపీలు ధరించి కాలేజీకి వచ్చారట.

సమాజంలోని దురాచారాల నిర్మూలనకు ఉన్నవ లక్ష్యబాయమ్మ ఎంతో కృషి చేశారు. బాల్యవివాహాలు, వరకట్నం, మద్యపానం, జంతుబలి మొదలైన వాటిని తొలగించడానికి ప్రయత్నించారు. మూగజీవులంటే ఆమెకెంతో ప్రేమ, జాలి. జంతుబలులు వద్దని ఆమె ఉద్యమించింది. గాంధీగారి స్ఫూర్తితో ఖద్దరు వస్త్రాలే ధరించేవారు. విదేశీవస్తువులను బహిష్కరించారు. జాతీయోద్యమంలో పాల్గొనే సమయంలో బంగారు నగలు ధరించనని ప్రమాణం చేశారు.

విజయవాడలో సభ జరుగుతున్న సందర్భంలో ఒక ప్రసిద్ధి కవి మాట్లాడుతూ కవులను, గాయకులను, పండితులను, శిల్పులను కొనియాడారు. దాన్ని విన్న లక్ష్యబాయమ్మ ఆసభలో కోపంతో ఊగపోయింది. “ఏమి అన్యాయమయ్యా ఇది! ఒక్క స్త్రీ పేరైనా చెప్పలేదేం? తెలుగులో స్త్రీలలో పండితులు, కవులు, చిత్రకారిణులులేరా? ఆంధ్రనారీలోకం అంత గొడ్డుపోలేదు! స్త్రీలలో ఒక్కరి పేరైనా చెప్పేవు కాదేం! ఆంధ్రజనాభాలో చెరిసగంగా ఉన్న

స్త్రీలను గురించి ఒక్క ముక్కైనా చెప్పని ఈ సభ సమగ్రం కాదు”. అని అధ్యక్షుణ్ణి మందలించింది. స్త్రీలను చిన్న చూపు చూసిన ఈ సభలో ఉండడం మర్యాద కాదని ఆమె సభ నుండి బయటకు వచ్చేసింది. ఇదీ లక్ష్మీబాయమ్మ ధైర్యం, ఆత్మాభిమానం, వ్యక్తిత్వం. “గుంటూరు రూస్సీగా” కీర్తిపొందిన లక్ష్మీబాయమ్మ జీవితంలో ఇలాంటి ఎన్నో స్ఫూర్తిదాయక సంఘటనలున్నాయి. కొన్ని రోజులు అనారోగ్యంతో బాధపడుతూ లక్ష్మీబాయమ్మ 1952 ఫిబ్రవరి 28న మరణించారు. ఆదర్శ మహిళయైన ఆమె మార్గంలో ఉన్నతులైన మహిళలెందరో ఉన్నారు. అందుకే ఆమె మహిళల్లో మణిపూస వంటిది.

సూక్తి:- “సహనమే విద్యపరమార్థం.

అభ్యాసాలు

I కొత్తపదాలు

పల్నాటిసీమ	సత్యాగ్రహం	బహిష్కరణ	దేవరంపాడు
నూలువడకడం	జరీనగీష	జంతుబలి	నేతపని
స్ఫూర్తి	వ్యక్తిత్వం	సంస్కరణం	మణిపూస

II అర్థాలు

గ్రామం = పల్లె, జన్మించు = పుట్టుట, వివాహం = పెండ్లి, సతీమణి = భార్య, స్ఫూర్తి = చైతన్యం, బహిష్కరణ = తిరస్కరణ, నోషెధం = ఎత్తివేయడం, ఉద్వేగం = ఆవేశం, వితంతువు = విధవరాలు, బలి = చంపడం, నైపుణ్యం = పనితనం, నేతపని = చేతితో అల్లుట, దురాచారం = చెడు ఆచారం, మందలించు = దండించు, మూగజీవులు = మాటలు రాని ప్రాణులు, విదేశీవస్త్రం = వేరేదేశం బట్టలు .

III కింది పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

మాదిరి: దగ్గర × దూరం

1. జన్మించు ×	2. ముందు ×
3. ధైర్యం ×	4. నీతి ×
5. ప్రేమ ×	6. విదేశం ×
7. న్యాయం ×	8. కీర్తి ×
9. ఆరోగ్యం ×	

IV కింది ఏకవచన పదాలకు బహువచనాలు రాయండి.

మాదిరి: గ్రామం - గ్రామాలు

1. ఉద్యమం -	9. మతం -
2. సభ -	10. స్త్రీ -
3. పాఠశాల -	11. జంతువు -
4. గాయకుడు -	12. కవి -
5. ఆశ్రమం -	13. పని -
6. బాలిక -	14. కాలేజి -
7. టోపి -	15. నగ -
8. శిల్పి -	16. రాజు -

V కింది ప్రకృతి పదాలకు వికృతి పదాలు రాయండి.

మాదిరి : విద్య - విద్వే

1. లక్ష్మి -	3. .. -
2. అహరము -	

VI కింది పదాలు విడదీసి రాయండి.

మాదిరి : విద్య + అభ్యాసం = విద్యాభ్యాసం

1. జాతీయోద్యమం =
2. స్వాతంత్ర్యోద్యమం =
3. సత్యాగ్రహం =
4. నిరాకరణోద్యమం =

VII గుంపుకు చెందని పదం గుర్తించి రాయండి.

మాదిరి: తల్లి, మాత, మాతృ, పిత.

1. భూమి, అవని, జనని, సూర్యుడు.
2. వివాహం, పెండ్లి, వరుడు, కళ్యాణం.
3. స్త్రీ, పురుషుడు, మహిళ, బాలిక.
4. తోట, కుట్టు, బుట్టలు అల్లిక, నూలువడుకుట.
5. ఉపాధ్యాయుడు, పుస్తకం, మాస్టారు, ఉపన్యాసకుడు.
6. పాఠశాల, తరగతి, ఇల్లు, పాఠం.

VIII కింది పదాలతో సొంత వాక్యాలు రాయండి.

1. స్ఫూర్తి :
2. నూలువడుకుట :
3. మణిపూస :
4. గ్రామం :

5. వివాహం :
6. నేతపని :
7. బలి :
8. మందలించు :

IX కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మ _____ జిల్లాలో జన్మించింది.
2. గాంధీజీ ఆశయాలకు అనుగుణంగా _____ ను ఆదరించి సేవ చేసింది.
3. లక్ష్మీబాయమ్మ _____ నిషేధానికి నడుం కట్టింది.
4. కాకినాడలో _____ మహాసభలు జరిగాయి.
5. ఆమె స్త్రీలకు నాయకురాలిగా ఉండి _____ శిబిరానికి ప్రాతినిధ్యం వహించింది.
6. గుంటూరులో శారదానికేతన్ పాఠశాల _____ సం॥ లో స్థాపించింది.
7. మెడికల్ కాలేజి విద్యార్థులు _____ ధరించి కాలేజికి వచ్చారు.
8. మూగజీవులంటే ఆమెకెంతో _____, _____ జంతుబలులు వద్దని ఉద్యమించింది.
9. గాంధీగారి స్ఫూర్తితో _____ వస్త్రాలు ధరించేవారు.

10. జాతీయోధ్యమంలో పాల్గొనే సమయంలో _____
నగలు ధరించనని ప్రమాణం చేశారు.

X కింది ప్రశ్నలకు ఒకటి లేదా రెండు వాక్యాలతో సమాధానాలు రాయండి.

1. లక్ష్మీబాయమ్మ తల్లిదండ్రులెవరు?
2. లక్ష్మీబాయమ్మ ఎవరిని వివాహమాడింది?
3. లక్ష్మీబాయమ్మ దేనిలో ముందుడేది?
4. కాంగ్రెస్ మహాసభలు ఏ సంవత్సరంలో జరిగాయి? ఆమె ఏ విధంగా ఉపన్యాసమిచ్చింది?
5. ఆమె జైలు నుండి విడుదలయ్యాక ఏమి ఆలోచించింది?
6. శారదానికేతన్ గురుకుల పాఠశాలలో ఏ ఏ భాషలు ఉండేవి?
7. గురుకుల పాఠశాలలో చదువుతోపాటు ఏ ఏ నేతపనులు నేర్పేవారు?
8. లక్ష్మీబాయమ్మ ఆశయం ఏమిటి?
9. సమాజంలోని దురాచారాలు ఏవి?
10. లక్ష్మీబాయమ్మ కోపంతో ఎలా ఊగిపోయింది?
11. ఆమె అధ్యక్షుణ్ణి ఏ విధంగా మందలించింది?
12. ఆమె ఎప్పుడు మరణించింది?

XI కింది ప్రశ్నలకు మూడు లేదా నాలుగు వాక్యాలతో సమాధానాలు రాయండి.

1. లక్ష్మీబాయమ్మ నడిపిన ఉద్యమాలు ఏవి?

2. శారదానికేతన్ స్థాపన - దాని లక్ష్యాలు ఏవి?

3. లక్ష్మీబాయమ్మ విశిష్ట వ్యక్తిత్వం ఏమిటి?

XII కింది పదాలను అకారాది క్రమంలో రాయండి.

వ్యక్తిత్వం, సంస్కర్త, ప్రతిభ, పౌరుషం, ప్రసిద్ధి, స్ఫూర్తి, ఉద్వేగం, నాయకత్వం, ఆదరణ, వితంతువు, ఆకర్షణ, బహిష్కరణ, అంటరానితనం, ప్రమాణం.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

XIII పదాల గోపురం

1. నీకు తెలిసిన ఏకాక్షరపదం.

2. శబ్దం అనే అర్థం ఇచ్చేపదం.

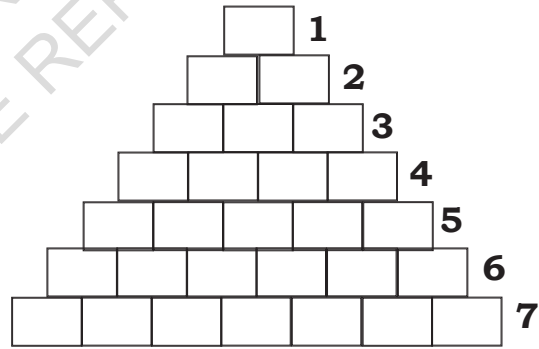
3. గోడకు తెల్లగా పూసేది.

4. తరగతి గోడలపై వ్రేలాడదీయబడేది.

5. వారాల్లో మొదటది.

6. మూడునదుల కలయిక.

7. నీవు చదువుతున్న తరగతి.

(దేశపటం, సున్నం, స్త్రీ, ధ్వని, ఆదివారం, ఆరవ తరగతి, త్రివేణి సంగమం).

XIV కింది పదాలను కనుక్కోండి.

ఇవ్వబడిన పదంలో గల అక్షరాలను ఉపయోగించి కొత్తపదాలు రాయండి.

ఉదా: మహానగరం పాపం పనివాడు

నగ

నరం

మన

హారం

నగరం

రమ

XV ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

1. దుర్గాబాయ్ దేశ్ ముఖ్, సరోజినీనాయుడు, రుహాన్సీలక్ష్మీబాయి, ఓబవ్బ, రాణి చెన్నమ్మ, మొదలగు మహిళల జీవిత విశేషాలను తెలియజేయండి.
2. ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మ జీవితంలోని మరికొన్ని సంఘటనల్ని పరిచయం చేయండి.

పాఠం - 12

ఉత్తరం

ఈ పాఠంలోని అభ్యసనా సూత్రాలు

- లేఖల రచన గురించి తెలుసుకొంటారు.
- లేఖల రకాల గురించి తెలుసుకొంటారు.

వ్యక్తిగత లేఖారూపంలో విద్యార్థులకు ప్రత్యేకంగా విహారయాత్ర సందర్శించిన తరువాత దాని గురించి మిత్రునికి ఉత్తరం రాయడం ఈ పాఠం యొక్క ఉద్దేశ్యం.

స్థలం : _____

తేది : _____

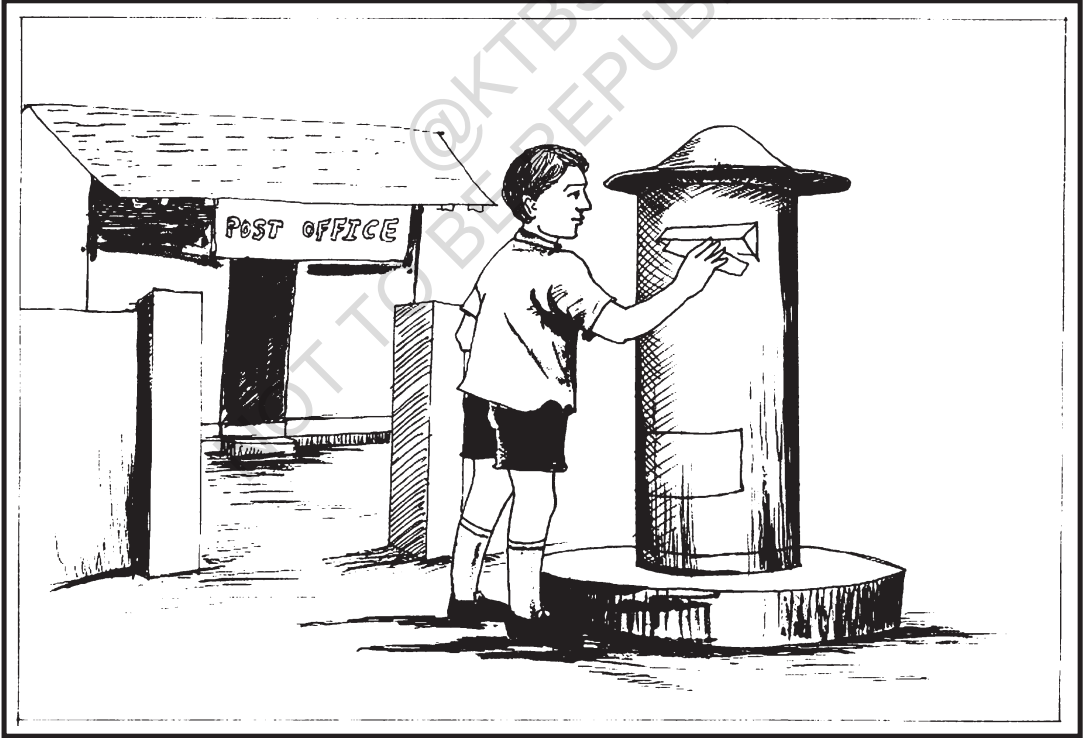
ప్రియమైన ధనుష్ కి,

నేను క్షేమంగా ఉన్నాను. నువ్వు కూడా క్షేమంగా ఉన్నావని అనుకుంటాను. ఇక్కడ నేను రోజు బడికి వెళ్తూ చక్కగా చదువుకుంటున్నాను. పరీక్షలో మార్కులు కూడా బాగా వచ్చాయి. అక్కడ నువ్వు ఎలావున్నావు? ఎలా చదువుకుంటున్నావు?

వేసవి సెలవుల్లో మా పాఠశాల విద్యార్థులందరం కలసి విహారయాత్రకు వెళ్ళాం. అందులో భాగంగా కొల్లూరు చూశాం. ఆ పుణ్యక్షేత్రం చూస్తుంటే ఎంతో ఆనందం కలిగింది. ఆ క్షేత్ర వివరాలను నీకు తెలిపాలనిపించింది. అందుకే ఈ ఉత్తరం రాస్తున్నాను.

ఉడుపి జిల్లాలో కొల్లూరు ఒక చిన్న గ్రామం. సుమారు రెండు, మూడు వేలకు మించి జనాభా వుండదు. ఊరికి మధ్యలో ఈ దేవస్థానం ఉంది.

కొల్లూరు క్షేత్రానికి ఆ పేరు 'కోలమహర్షి' అనే ఆయన వల్ల వచ్చింది. రామరావణయుద్ధ సమయంలో లక్ష్మణుడు మూర్ఛపోయినప్పుడు ఆంజనేయుడు సంజీవిని పర్వతం తెచ్చి అతనిని బ్రదికించాడు అలా ఆకాశ మార్గాన ఆంజనేయుడు సంజీవిని పర్వతాన్ని తెస్తూ ఉన్నప్పుడు ఆ పర్వతం మీద ఔషధాలు, వనమూలికలు ఈ కొల్లూరు కొండ ప్రాంతంలో పడ్డాయట. ఈ కొల్లూరు చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతంలోవున్న పర్వతభాగాన్ని 'కుటాన' పర్వతాలని అంటారు. కొల్లూరు ఆలయం ముందువైపు నిలబడి చూస్తే చుట్టు అర్ధచంద్రాకారం ఆకారంలోవున్న పర్వతాల వరుసలు, దిగువగా దట్టమైన అరణ్యం మధ్యంలో వున్న ఈ కొల్లూరు గ్రామం కనిపిస్తుంది.

ఒకానొకప్పుడు కోలుడు అనే ముని వన మూలికలతో నిండివున్న ఈ ప్రాంతంలో ఒక ఆశ్రయం నిర్మించుకొని తపస్సు చేసుకొంటూ ఉండేవాడు.

అప్పటినుండి ఈ ప్రాంతాన్ని మహారణ్యపురం అని పిలిచేవారు. కొంత కాలానికి అతని తపస్సుకు మెచ్చి పరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షమై, తను స్వయంగా రూపుదిద్దిన ఒక పార్థివలింగాన్ని ప్రసాదించాడు. ఇకనుంచి ఈ ప్రదేశం 'కోలపురం' అనే పేరుతో ప్రసిద్ధమవుతుందని తరువాత త్రిమూర్తి స్వరూపిణి అయిన ఆదిశక్తి తనంతట తానుగా వచ్చి ఇక్కడే నివసిస్తుందని కూడా చెప్పాడు. ఇది ఇలా ఉండగా ఈ ప్రాంతంలో కంహాసురుడనే రాక్షసుడు వుండేవాడు. ఇతడు వస్తుతః మంచివాడు. అయితే అతని గురువైన శుక్రాచార్యుడు విష్ణుమూర్తి నిన్ను సంహరిస్తాడని చెబుతాడు. అప్పుడు కంహాసురుడు మహాభైరవిని గూర్చి ఘోరమైన తపస్సు చేస్తాడు. ఆ దేవత ప్రత్యక్షమయ్యాక కంహాసురుడు మహావిష్ణువు ఒక్కడే తన ప్రబల శత్రువు గనుక తనకు ఏ పురుషుని వల్లా మరణం కలగకూడదని వరం పొందుతాడు. అప్పటినుంచి దేవతలను, సన్యాసులను బాధిస్తూ వారి నగరాలను, కోలమహర్షి ఆశ్రమాన్ని కూడా ఆక్రమించుకొన్నాడు.

అప్పుడు దేవతలందరూ త్రిమూర్తులను శరణువేడుతారు. వారు ముగ్గురు పురుషులు కనుక వారు తమ తల్లి అయిన ఆదిశక్తిని ప్రార్థిస్తారు. ఆమె వారికి ప్రత్యక్షమైంది. వారు తమ శక్తులను ఆమెకు ధారపోసి కంహాసురుని సంహరించమని వేడుకొంటారు. శుక్రాచార్యుడు కంహాసురుడి వద్దకు వెళ్ళి నీవు కేవలం పురుషునివల్ల మాత్రమే మరణంలేకుండా వరం పొందావు కనుక, ఈ ఆదిశక్తివల్ల నీకు మరణం తప్పదని హెచ్చరించాడు. కంహాసురుడు తనకు ఎవరివల్లా మరణం వుండకూడదని వరం కోసం తపస్సు చేస్తాడు.

దేవతలు పరమశివుని ద్వారా వరం పొందకుండా చూడమని ప్రార్థిస్తారు. ఆమె సరేనని, సూక్ష్మరూపం ధరించి, కంహాసురుని నోటిలో దూరి అతని నాలుక కదలకుండా గట్టిగా పట్టుకొని ఉంటుంది. శివుడు

కంహాసురునికి ప్రత్యక్షమవుతాడు. అయితే నాలికపెగలక, కంహాసురుడు మూగవాడిలాగ అయిపోయి మాట్లాడ లేకపోతాడు. కాసేపు చూసి శివుడు అంతర్ధానమైపోతాడు. అప్పుడు ఆదిశక్తి అతని నోటిలోనుంచి బయటకు వచ్చి, అతని ముందు నిల్చుంటుంది. నిరాశతో దుఃఖిస్తూ ఉన్న కంహాసురుడిని చూసి “నువ్వు చెప్పుడు మాటలు విని చెడుగా ప్రవర్తించినా వస్తుతః మంచివాడివే మొదట నా భక్తుడివే గదా! కనుక నిన్ను చంపను నీకేదైనా వరం ఇస్తాను. కోరుకో అని అంటుంది”. అప్పుడు అతను నన్ను మూగవానిగా చేసి, కంహాసురుని కాస్తా మూకాసురునిగా చేశావు గదా! కనుక నా పేరు చిరస్థాయిగా వుండి పోయేటట్లు అనుగ్రహించు అని ప్రార్థిస్తాడు. ఆమె అలాగేనంటూ ఆశీర్వదించి, మూగవాని తల్లిగా ‘మూకాంబికా’ అనేపేరు ధరించి, తిరిగి వచ్చి కోలమహర్షి ఆశ్రమంలో ఉన్న శ్రీచక్రంలో ఆవహించుకొని ఉండిపోయింది. శ్రీచక్రానికి అధిదేవత, మహాలక్ష్మీగాను. మనిషికి మాటరావడానికి అధిదేవత సరస్వతిగాను, సింహవాహనియై మహిషాసురుని సంహరించిన చాముండి పార్వతీదేవి త్రిమూర్తి స్వరూపిణి అయిన జగన్మాత, ఆదిశక్తిగా, ఈ మూకాంబికాదేవి ఇక్కడ అధిష్టించి ఉంది.

ఈ మూకాంబిక ఆలయంలో రోజుకు మూడుసార్లు, ఉదయం ఏడు గంటలకు, మధ్యాహ్నం పన్నెండుగంటలకు తిరిగి సాయంత్రం ఏడుగంటలకు నివేదన అర్చనలు జరుగుతాయి. పూజకాగానే హారతి ఇస్తారు. ఆ హారతిని దర్శించటం ప్రధాన విషయంగా భావించబడుతోంది. అమ్మవారి ఆలయం ఉన్న ప్రాకారం లోపలనే ఆదిశంకచార్యులవారు శ్రీ చక్రం ధ్యానిస్తూ అమ్మవారిని ప్రత్యక్షం చేసుకున్న స్థలంగా చెప్పబడే ఒక స్థలం ఉంది. ఆ స్థలంలో భక్తులు అందరు వచ్చి కూర్చొని ధ్యానం చేసుకొని వెళతారు.

చూశావా ధనుష్ ఇన్ని విషయాలు తెలిశాక, నీకు కూడా ఈ క్షేత్రాన్ని చూడాలనిపించటం లేదూ! తప్పకుండా ఈ పాటికి నీ మనస్సులో ఆ క్షేత్ర దృశ్యాలు రూపుదిద్దుకొంటున్నాయని అనుకొంటాను. ఈ సారి సెలవుల్లో తప్పక వెళ్ళి ఆ క్షేత్రాన్ని చూసిరాగలవని ఆశిస్తాను. అక్కడ అమ్మ, నాన్న, చెల్లెలు అందరిని అడిగినట్లు చెప్పు.

ఇట్లు,
నీ ప్రేయ మిత్రుడు
ధర్మతేజ

చిరునామా

ధర్మ తేజ

6వ. తరగతి, ప్రభుత్వ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల

కంబళి బజార్, బళ్ళారి-583101

సూక్తి : “సహనమే విద్య పరమార్థం

అభ్యాసాలు

I కొత్తపదాలు

పుణ్యక్షేత్రం	మహాభైరవి	రామరావణ యుద్ధం
కోలమహర్షి	సంజీవిని పర్వతం	అంతర్ధానమై
వనమూలికలు	వస్తుతః	మహారణ్యపురం
మూకాంబికా	పార్థివలింగం	త్రిమూర్తి స్వరూపిణి
శ్రీ చక్రం	జగన్మాత	

II అర్థాలు

సందర్శించి = చూచి, వేసవి = ఎండాకాలం, గ్రామం = పల్లె, మూర్ఛపోవుట = నృహతప్పి పడిపోవడం, అరణ్యం = అడవి, దట్టము = ఎక్కువగా, త్రి = ముగ్గురు, వస్త్రతః = సహజం, ప్రబల శత్రువు = బలమైన శత్రువు, ఆశ్రయం = నివాస స్థలం, పెగలక = మాటరాక, అంతర్ధానం = మాయమగుట, చిరస్థాయి = ఎల్లప్పుడు.

III కింది పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

మాదిరి: జన్మించు × మరణించు

1. సంతోషం ×	6. శత్రువు ×
2. ఆశ ×	7. నవ్వు ×
3. ముందు ×	8. రాత్రి ×
4. కూర్చోను ×	9. సమానం ×
5. దూరం ×	

IV కింది ప్రకృతి పదాలకు వికృతులు రాయండి.

మాదిరి: అటవి - అడవి

1. అరుంధతి -	6. ఆకాశం -
2. క్షేమం -	7. దర్శనం -
3. దుఃఖం -	8. ఆశ -
4. నిత్యము -	9. శక్తి -
5. స్థలం -	10. స్వామి -

V కింది పర్యాయ పదాలు తెలుసుకోండి.

1. అడవి - వనం, విపినం, అరణ్యం, అటవి.
2. ఆంజనేయుడు - హనుమంతుడు, మారుతి.
3. ఆకాశం - గగనం, మిన్ను, దివి, నింగి, అంబరం.
4. ఇష్టం - ప్రీయం, మక్కువ.
5. ఉత్తరం - లేఖ, జాబు.
6. ఉదయం - ప్రభాతం, ప్రాతఃకాలం.
7. జన్మం - ఉద్భవం, పుట్టుక.
8. పరమేశ్వరుడు - శంభుడు, శివుడు.
9. వస్త్రతః - ఉన్నదున్నట్లే, సహజం.
10. ఆలయం = నిలయం, గుడి, ఇల్లు.
11. ఆశ్రమం = పర్ణశాల, మఠం.
12. క్షేత్రం = భార్య, వరిమడి.
13. క్షేమం = కుశలం, శుభం.
14. పర్వతం = శైలం, కొండ, అద్రి.
15. ప్రజలు = జనులు, సంతానం, లోకులు.

VI కింది పదాలను కలిపి రాయండి.

మాదిరి: విహార + యాత్ర = విహారయాత్ర

పుణ్య + క్షేత్రం =

మూర్ఖ + పోవు =

వన + మూలికలు =

అర్థ + చంద్రకారం =

పరమ + ఈశ్వరుడు =

మహా + అరణ్యం =

శుక్ర + ఆచార్యుడు =

VII కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. కొల్లూరు అనే గ్రామం _____ జిల్లాలో వుంది.
2. కొల్లూరు చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతంలో ఉన్న పర్వతభాగాన్ని _____ అందురు.
3. పరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షమై తను స్వయంగా రూపుదిద్దిన ఒక _____ ప్రసాదించాడు.
4. కోలమహర్షి ఆశ్రమంలో ఉన్న _____ లో ఆవహించుకొని ఉండిపోయింది.
5. మూకాంబికా ఆలయంలో రోజుకు _____ సార్లు అర్చనలు జరుగుతాయి.

VIII గుంపుకు చెందని పదం గుర్తించి, రాయండి.

1. జాబు, పోస్టుమ్యాన్, ఉత్తరం, లేఖ.
2. క్షేమం, శుభం, కుశలం, ఏడ్పు.
3. మిత్రుడు, శత్రువు, స్నేహితుడు, సూర్యుడు.
4. బడి, పాఠశాల, తరగతి, భరణి.
5. వేసవి, ఎండాకాలం, ఉష్ణోగ్రత, వేమన.
6. గ్రామం, గోపురం, పల్లె, కుగ్రామం.
7. పర్వతం, చెట్టు, గిరి, అచలం.
8. ఆలస్యం, అరణ్యం, ఆడవి; నగం
9. పూజారి, ఆలయం, గుడి, ఇల్లు.

IX కింది ఏకవచన పదాలకు బహువచనాలు రాయండి.

మాదిరి: ఉత్తరం - ఉత్తరాలు

1. మిత్రుడు -	7. పాఠం -
2. బడి -	8. గుడి -
3. గ్రామం -	9. పర్వతం -
4. అరణ్యం -	10. ఆశ్రమం -
5. ముని -	11. నాలుక -
6. దేవత -	12. స్థలం -

X కింది ప్రశ్నలకు ఒకటి లేదా రెండు వాక్యాల్లో సమాధానాలు రాయండి.

1. ఉత్తరాలు ఎన్ని రకాలు? అవి ఏవి?
2. పాఠశాల విద్యార్థులు వేసవి సెలవుల్లో ఎక్కడికి వెళ్ళారు?
3. కొల్లూరులో ఎంత జనాభా ఉంది?
4. కొల్లూరు ఎక్కడ ఉంది?
5. కొల్లూరికి ఆ పేరు ఎలా వచ్చింది?
6. లక్ష్మణుడు ఎప్పుడు మూర్ఛపోయాడు?
7. 'కుటాన' పర్వతం అనగా నేమి?
8. కొల్లూరు గ్రామం ఏవిధంగా కనిపిస్తుంది?
9. మహారణ్యపురం అని ఎందుకు పిలిచేవారు?
10. కోలమహర్షి ఆశ్రమాన్ని ఎవరు ఆశ్రమించారు?
11. మూకాంబికా అనే పేరు ఎందుకు వచ్చింది?
12. శ్రీచక్రానికి అధిదేవత ఎవరు?
13. మూకాంబికా ఆలయంలో రోజుకు ఎన్నిసార్లు పూజ చేస్తారు? ఎప్పుడు?

XI కింది ప్రశ్నలకు మూడు లేదా నాలుగు వాక్యాలలో సమాధానాలు రాయండి.

1. కొల్లూరు గ్రామం గూర్చి నాలుగు వాక్యాల్లో వివరించండి.
2. కంహాసురుడు ఎందుకు తపస్సు చేశాడు?
3. శివుడు కంహాసురుడికి ఎందుకు ప్రత్యక్షమౌతాడు?
4. మూకాంబికా దేవాలయంలో నిత్య పూజలు ఏ విధంగా జరుగుతుండేవి?

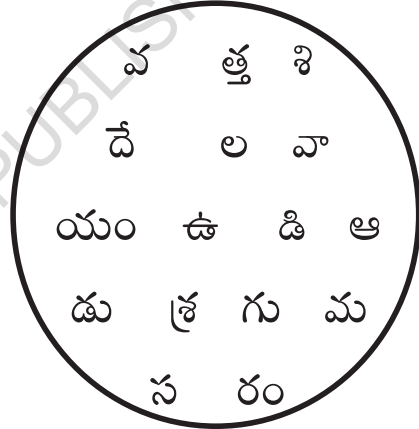
XII కింది ఉత్తరంలో లోపించిన భాగాలను సరియైన పదాలతో పూరించండి.

ప్రియమైన _____ నేను _____ గా ఉన్నాను. _____ ఎలా ఉన్నావు?
మేము వేసవి సెలవుల్లో విద్యార్థులు అందరూ కలిసి _____ కు
వెళ్ళాము. అక్కడ _____ గ్రామం చూచాము. అది _____
జిల్లాలో ఉంది. అక్కడ _____ వేలకు మించిన జనాభా
ఉన్నారు. ఈ క్షేత్రానికి ఆ పేరు _____ అనే ఆయన వల్ల వచ్చింది.

XIII వెతికి పదాలు కనుగొని రాయండి. (వృత్తంలోని అక్షరాలను ఉపయోగించండి)

ఉదా : శివ

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

XIV కింది పదాలతో సొంత వాక్యాలు రాయండి.

1. ఉత్తరం :
2. తపస్సు :
3. ప్రత్యక్షం :
4. పర్వతం :
5. అరణ్యం :
6. ఆక్రమించు :

7. మరణం :

8. యుద్ధం :

XV పోస్టు ఆఫీసులో ఏమేమి దొరుకుతాయి? కింద రాయండి.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

XVI విద్యార్థులకు సూచనలు :

1. ఉత్తరాలు క్షేమ సమాచారాలకే కాదు, ఇంకా చాలా విషయాలు చేస్తాయి. అందుకే మీకు పెద్దలు, మిత్రులు రాసిన ఉత్తరాలు జాగ్రత్తగా దాచుకోండి.
2. మీకు నచ్చిన అంశాలు మీ మిత్రులకు లేఖ ద్వారా తెలియజేయండి.
3. ఈ మధ్య మీరు దర్శించిన స్థలము / ఊరు గూర్చి మిత్రునికి / మిత్రురాలికి లేఖ రాయండి.

XVII ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు.

1. అన్ని రకాల లేఖల గూర్చి విద్యార్థులకు తెలియజేయండి.
2. గాంధీ, నెహ్రూ వంటి ప్రముఖ నాయకులు రాసిన లేఖల గూర్చి విద్యార్థులకు పరిచయం చేయండి. పాఠశాల, గ్రంథాలయాల్లో అటువంటి లేఖ గ్రంథాలను అందుబాటులో ఉంచండి.

సూక్తి : “మంచి పని చేయడానికి ఏ సమయమైనా మంచి సమయమే.

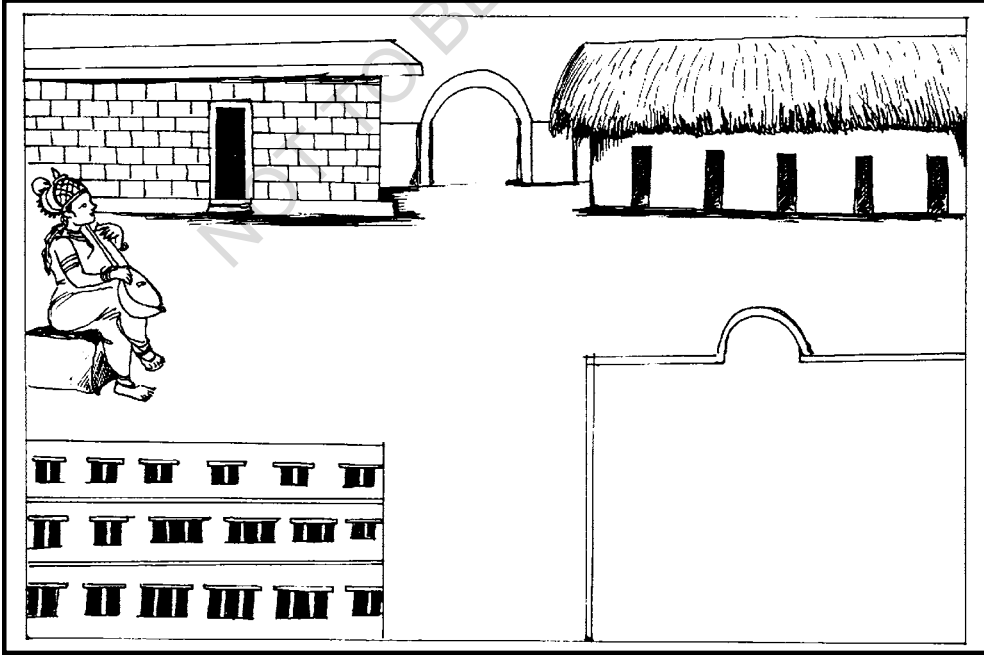
పాఠం - 13

తెలుగు పూలు

నార్ల చిరంజీవి

1. మధుర మధురమైన మనభాష కంటెను
చక్కనైన భాష జగతిన లేదు
తల్లి పాలకంటె తనయులకే పాలు
బలము నీయగలవు? తెలుగు బిడ్డా!
2. శ్రద్ధ లేనియెడల చదువు సాములు రావు
శ్రద్ధయున్న రాని చదువు లేదు
శ్రద్ధ కలిగెనేని చంద్రమండల యాత్ర
సులభ సాధ్యమే యగు తెలుగు బిడ్డా!

3. ఉన్నవాని చదువు ఊరేగబోవదు
లేనివాని చదువు హీనపడదు
చెఱకువంటి చదువు చేరి తినిన నోట
తీపి రసమే చిందు తెలుగు బిడ్డా!
4. కోట్లు ఖర్చు చేసి గుళ్ళు కట్టెందురు
కూడు లేనివారి గోడు వినరు
పాపమెల్ల జేసి వట్టి పూజలు చేయ
ఫలిత మేమి కలదు తెలుగు బిడ్డా!
5. జన్మ భూమి కంటే స్వర్గంబు వేరేది
మాతృభాష కంటే మధుర మేది
కన్నతల్లి కంటే ఘనదైవమింకేది
తెలియుమయ్య నీవు తెలుగు బిడ్డా!

సూక్తి : మనిషికి వచ్చిన పోనివి మూడు 1) కీర్తి 2) జ్ఞానం 3) విద్య

అభ్యాసాలు

I సారాంశాలు :

1. ఓ తెలుగు బిడ్డా! బిడ్డలకు తల్లి పాల కంటే శ్రేష్టమైన పాలు మరొకటి లేవు. అలాగే మన తెలుగు భాషకంటే తీయనైన భాషగాని, చక్కనైన భాషగాని ఈ జగత్తులో మరొకటి లేదు.

2. ఓ తెలుగు బిడ్డా! ఏ కార్యాన్ని సాధించాలన్నా శ్రద్ధ అవసరం. చదువు సాములు రావాలంటే శ్రద్ధ కావాలి. శ్రద్ధ ఉంటే ఎలాంటి పనినైనా సాధించవచ్చు. అలాగే చంద్రమండలంపై కూడా కాలుమోపవచ్చు.

3. చెరుకును ధనవంతుడు తిన్నా, పేదవాడు తిన్నా తియ్యగానే ఉంటుంది. అలాగే ఉన్నవాని చదువు, లేనివాని చదువు సమానమే.

4. ఓ తెలుగు బిడ్డా! పాపులు కోట్లు ఖర్చుచేసి గుళ్ళను, గోపురాలను కట్టిస్తారు. కాని పేదసాదలను గూర్చి ఆలోచించరు. పాపిష్టి సొమ్ములతో పూజలు చేసినంత మాత్రాన ఫలితముండదు కదా!

5. ఓ తెలుగు బిడ్డా! జన్మభూమిని మించిన స్వర్గం, తల్లి భాష కంటే తీయనైనది, తల్లిని మించిన మరో దైవం ఈ లోకంలో లేదనే విషయాన్ని తెలుసుకో!

II కొత్త పదాలు.

మధురం, జగతి, తనయులు, గోడు, హీనపరుచు, దైవం

III అర్థాలు.

మధురం = తియ్యదనం, జగతి = లోకం, తనయులు = కుమారులు, కొడుకులు, చంద్రమండలం = అంతరిక్షంలోని భూమికి ఉపగ్రహం, హీనపరుచు = కించపరుచు, చిందుట = వెలువడుట, కట్టించు = నిర్మించడం, గోడు = బాధ, మాతృభాష = అమ్మ ఒడి నుండి నేర్చుకొను భాష, ఘనమైన = గొప్పదైన.

IV కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. మాతృభాష కంటే చక్కనైన భాష _____ లేదు.
2. శ్రద్ధ లేనియెడల _____ మరియు _____ రావు.
3. శ్రద్ధ కలిగెనేని _____ యాత్ర సులభ సాధ్యమే.
4. కూడు లేనివారి _____ వినరు.
5. పాపములెల్ల జేసి _____ లు చేయ ఫలిత మేమి?

V కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానాలు రాయండి.

1. మన భాష ఎలాంటిది?
2. శ్రద్ధ వల్ల కలిగే లాభమేమి?
3. జన్మభూమి దేని కంటే గొప్పది?
4. తల్లి పాలు ఎవరికి బలాన్ని ఇస్తాయి?

VI కింది ప్రశ్నలకు రెండు లేదా మూడు వాక్యాలలో సమాధానాలు రాయండి.

1. శ్రద్ధ వల్ల కలిగే సాధ్యాసాధ్యాలను వివరించండి?
2. జన్మభూమి, మాతృ భాషల విశిష్టతలను తెల్పండి?
3. ఉన్నవాని చదువు, లేనివాని చదువులు ఎలా ఉంటాయి?
4. దానధర్మాలు చేయక, గుళ్ళు గోవురాలు కట్టించిన వాని ఫలితాలెలా ఉంటాయి?

VII కింది పద్య పాదాలను పాదభంగం లేకుండా పూరించండి.

1. శ్రద్ధ లేనియెడల _____

_____ యగు తెలుగు బిడ్డా!
2. ఉన్నవాని చదువు _____

_____ చిందు తెలుగు బిడ్డా!

3. జన్మభూమి కంటే _____

_____నీవు తెలుగు బిడ్డా!

VIII కింది పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

1. శ్రద్ధ ×
2. సులభం ×
3. ఉన్నవాడు ×
4. తీపి ×
5. పాపం ×
6. బలం ×

IX కింది పదాలను విడదీసి రాయండి.

ఉదా:-మధురమైన = మధురము + ఐన

1. చక్కనైన =
2. పాపమెల్ల =
3. శ్రద్ధయున్న =
4. కలిగెనేని =
5. ఊరేగబోవదు =

X కింది వాటికి సమానార్థక పదాలు రాయండి.

1. మధురం =
2. శ్రద్ధ =
3. ఉన్నవాడు =
4. లేనివాడు =
5. గోడు =

XI కింది పదాలకు జంట పదాలను రాయండి.

ఉదా:- చదువుసాములు

1. గుళ్ళు	_____	5. తల్లి	_____
2. అన్న	_____	6. భార్య	_____
3. పాప	_____	7. రేయి	_____
4. వెలుగు	_____	8. కాల	_____

XII కింది ప్రకృతి-వికృతులను తెలుసుకోండి.

1. భాష	-	బాస
2. విద్య	-	విద్దె
3. శ్రీ	-	సిరి
4. ఆకాశము	-	ఆకసము
5. సందేహము	-	సందియం
6. చదువు	-	సదువు

XIII కింది నుడికారాలు తెలుసుకోండి.

1. మొక్క వంగనిది వంగునా!
2. అడుసు తొక్కనేల కడగనేల.
3. మారని కాగితానికి ఎక్కువ.
4. ఇంట గెలిచి గెలవాలంట.
5. దూరపు నునుపు

పాఠం - 14

జానపద కళలు

జనపదము అనగా పల్లెఅని అర్థం. ఈ పల్లె ప్రజలే జానపదులు. వారు పాడుకునే పాటలను జానపద గీతాలనీ, వారు ప్రదర్శించే కళారూపాలను జానపద కళారూపాలనీ, వారు చెప్పే కథలను జానపద కథలనీ అంటారు. తెలుగు దేశంలోని జానపద కళారూపాలు భారత దేశంలో మరెక్కడా లేవు. ఇవి ప్రజల మధ్యనే పుట్టి, దినదిన ప్రవర్థమానం అవటం మూలంగా బహుళ ప్రచారం పొంది, జనాదరణ పొందాయి. ఇవి సామాజిక పరంగా, రాజకీయ పరంగా పెనవేసుకుపోయి, చెక్కు చెదరకుండా ఇప్పటికీ అలా నిలిచి ఉన్నాయి. కొన్ని మాత్రం కాలగర్భంలో కనుమరుగయిపోయాయి. జనపదాల్లో నివసించే వారిమధ్య ఉద్భవించి, వారి మానసిక భావనా స్వరూపాన్ని సుఖదుఃఖాలను యధాతథంగా, జానపదులు, కథల రూపంలో ప్రదర్శించేవారు. తెలుగు సీమ ప్రాచీన కళలకు పునాది. ఆంధ్రుల సంస్కృతి, ఆచార వ్యవహారాలు వీటి వల్ల తెలుస్తాయి. నాగరికత పేరున మనం అంతగా ఆదరణ చూపక పోయినప్పటికీ పల్లెవాసులు మాత్రం ఈ నాటికీ జానపద కళల పట్ల మొగ్గు చూపుతున్నారు. ఈ జానపద కథలు కేవలం వినోదానికి మాత్రమే కాకుండా విజ్ఞాన సముపార్జనకు, ఆహార సముపార్జనకు కూడా ఎంతగానో ఉపయోగ పడుతున్నాయి. మానవుడు తన మనుగడ కోసం గుంపుగా పని చేసే సమయాలలో ఈ కళలు ఉద్భవించాయని క్రమంగా గీతానికి నృత్యం, వాయిద్యంతోడుగా జానపద నాటకం, కథలు ప్రారంభమయినాయి, జానపదులు పనులు చేస్తేటప్పుడు కష్టం తెలియకుండా వారికి పాటలు పుట్టాయి. అలా పుట్టిన ఈ కళలు మానవుల అనుభవాలకు మానసిక చైతన్యానికి ప్రతీకలైనవి.

జానపద కళలను మూడు విభాగాలుగా విభజించారు. అవి 1. జానపద సంగీతం, 2. జానపద నృత్యం, 3. జానపద రూపకం. పూర్వకాలంలో రాజులు, సంపన్నులు, జమీందారులు వీటిని పోషించేవారు. ఇప్పుడు గ్రామీణ ప్రజలు కొంత వరకు వీటిని ప్రదర్శిస్తూ ఉదరపోషణ చేసుకొంటున్నారు. ఈ నాటి నగర నాగరిక ప్రజలు విద్య, వైజ్ఞానిక రంగాలలో ఎంతో ప్రగతిని సాధించిన కారణంగా పట్టణాలలో చాలావరకు ఆచరణ తగ్గి పోయింది. ఈ కళారూపాలు అనేక రకాలుగా వున్నప్పటికీ, కొన్ని మాత్రమే పొందుపరచబడ్డాయి. హరికథలు, జముకుల కథలు, పిచ్చుక కుంటలవారు, వీధినాటకాలు, కురవంజి యక్షగానం, పగటి వేషాలు, జంగం కథలు, కోలాటం, గంగిరెద్దులు, పులివేషాలు, తోలు బొమ్మలు, చెక్కభజనలు మొదలగు ఇంకా అనేక జానపద కథలు కోకొల్లలుగా ఉండేవి. నేడు కొన్నింటిని మాత్రం పల్లెల్లో ఆచరణలో ఉన్నాయి.

హరికథలు:- ఒకే వ్యక్తి కథను నడుపుతూ మూడు గంటలసేపు ప్రేక్షకులను మంత్ర ముగ్ధులను చేస్తుంటాడు. అత్యుత్తమ కళారూపంలో మధుర గానంతో లయ, తాళం, వచనం తప్పకుండా అభినయంతో నృత్యం చేస్తూ, ఒకదాని కొకటి పోటీనా అన్నట్లు కథను నడిపిస్తాడు. శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణ దాసుగారు ఈ జానపదకళ అయిన హరికథను చెబుతూనే హరికథా పితామహుడుగా పేరు పొందడమే కాక తన తదనంతరం మరో ఏబది మంది శిష్యులను తయారు చేశారు.

జముకుల కథలు:- కాకతీయ కాలంలో బతుకమ్మ, కాకతమ్మ మొదలైన కథలు భక్తి పారవశ్యంగా చెప్పేవారు. ఈనాటికీ తూర్పు-పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలలోనూ, విశాఖ జిల్లాలోనూ, శృంగార రసం ఒలికించే సన్నివేశాలను కల్పించి హృదయాలు స్పందించేలా చెబుతారు. సంగీత, సాహిత్య, వాయిద్య, నృత్య సమ్మేళనాలతో జముకుల కథలు కలసి వుంటాయి. ఈ జముకుల కథలలో కథకుడు తాళం వేస్తూ కథను నడిపిస్తాడు.

తోలు బొమ్మలాట:- తోలు బొమ్మలాటలు మహారాష్ట్ర ప్రాంతంలో ఎక్కువగా ప్రదర్శించేవారు. కాలక్రమేణ నిదానంగా మిగిలిన అన్ని ప్రాంతాలకు వ్యాపించాయి. ఈ ఆటలు పిల్లలు ఎక్కువగా ఇష్టపడతారు. తోలు బొమ్మలు వేషాలు వేసుకొని, పండుగ సందర్భాలలో వీధి వీధులు తిరుగుతారు. పండుగల సమయంలోనూ జాతరల సమయంలోనూ తోలు బొమ్మలాటలు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి.

పిచ్చుక కుంటలవారు:- ఆయా వంశాల గోత్ర నామాలను వర్ణిస్తూ పల్నాటి వీరచరిత్ర, కాటమరాజు కథ మొదలగు వీరకథలను చెబుతుంటారు. వీరరసం ఎక్కువగానూ నవరసాలను కలుపు కొంటూ వెళుతుంటారు. వారు తమ వృత్తి ధర్మాలను పాటిస్తూ, జనుల వంశాల గోత్ర నామాలను వర్ణిస్తూ సుఖంగా తమ జీవనం గడిపేవారు.

పగటి వేషాలు:- పగటి పూట వేషాలు వేసుకొని వీధులలో ప్రదర్శనలిస్తుంటారు. కాకతీయ యుగంలో యుగంధరుడు పిచ్చివాడుగా నటించి (పగటి వేషంతో) “ఢిల్లీ సుల్తాన్ ను పట్టుకు పోతాను అంటూ ఢిల్లీ సుల్తానులను జయించాడు. ఇదే విధంగా పాములవారు, కుమ్మరివారు, కొమ్ముదాసు, ఎరుకుల వేషం, దొమ్మరి వేషం, కోయవేషం, ఫకీరు

వేషం, అత్తాకోడళ్ల సంవాదం, గొల్లభామ, భట్రాజుల వేషం, బుడ బుక్కల వేషం, లంబాడీలు, పిల్లల దొరలు, ఇలా ఎన్నెన్నో జానపద కళారూపాలు ఉన్నాయి. తెలుగువారి జానపద కళారూపాల్లో తేడాలున్నా భాషల్లో వైవిధ్యమున్నా ప్రాంత-ప్రాంతానికి కళలతో తేడాలున్నప్పటికీ సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు అద్దం పడుతున్నాయి.

అభ్యాసాలు

I కొత్త పదాలు.

జానపదం, కళారూపాలు, కాలగర్భం, పూర్వరూపం, వీధినాటకం, పగటి వేషం, తోలు బొమ్మలు, పట్టుగొమ్మ.

II అర్థాలు.

సంస్కృతి = నాగరికత, పల్లెవాసులు = పల్లెలలో నివసించే ప్రజలు, జీవించడం = బ్రతకడం, ధ్వని = శబ్దము, కాలగర్భం = భూమిలో కలిసిపోవుట, ఉదరపోషణ = పొట్టపోషణ, కో కొల్లలు = అనేకములు, ప్రేక్షకులు = ప్రజలు, జాతరలు = సంబరాలు.

III కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంతో సమాధానాలు రాయండి.

1. జానపదమంటే ఏమిటి?
2. జానపద కళలను ఎన్ని విభాగాలుగా విభజించారు. అవి ఏవి?
3. హరికథా పితామహుడు ఎవరు?
4. కాకతీయుల కాలంలో ప్రచారంలో నున్న కథలు ఏవి?
5. గోత్ర నామాలను ఎవరు వర్ణించేవారు?

IV కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. కాలగర్భంలో _____ పోయాయి.
2. తెలుగు సీమ ప్రాచీన _____ పునాది .
3. ప్రేక్షకులను _____ చేస్తుంటాయి.
4. తోలు బొమ్మలాటలు _____ ప్రాంతంలో ఎక్కువ.
5. ఢిల్లీ సుల్తానులను _____ .

V కింది ప్రశ్నలకు ఐదు లేక ఆరు వాక్యాలలో సమాధానాలు రాయండి.

1. ఆంధ్రుల సంస్కృతి ఎలా అభివృద్ధి చెందినది?
2. హరికథ అంటే ఏమిటి? హరికథను ఎలా చెబుతారో రాయండి.
3. తోలు బొమ్మలాట గురించి రాయండి.
4. పగటి వేషాల గురించి రాయండి.

VI కింది వాటిని జతపరచి రాయండి.

‘అ’	‘ఆ’
1. కళలకు	అ) ఆదిభట్ల నారాయణదాసు
2. తోలుబొమ్మ	ఆ) సంప్రదాయాలు
3. జానపద కళలు	ఇ) ధర్మం
4. సంస్కృతి	ఈ) ఆటలు
5. వృత్తి	ఉ) పునాది

VII కింది వాటికి వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

1. సుఖం ×
2. పగలు ×
3. కథ ×
4. ప్రాచీనం ×
5. నవ్వుట ×

VIII కింది పదాలు కలిపి రాయండి.

1. జన + ఆదరణ =
2. కళ + రూపాలు =
3. పగటి + వేషాలు =
4. అతి + ఉత్తమ =
5. ఏమి + అంటిని =

IX కింది పదాలను సొంత వాక్యాలలో రాయండి.

1. దేశ దిమ్మరులు :
2. మంత్రముగ్ధులు :
3. శృంగార రసం :
4. వేషాలు :
5. జాతరలు :
6. గోత్రనామాలు :

X విద్యార్థులకు సూచనలు

1. మీ ఊరిలో ప్రదర్శించిన ఏదేని జానపద కళ గురించి రాయండి.
2. మంచి ప్రదర్శనను చూచినప్పుడు, కళాకారులను అభినందించండి.

XI ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు.

1. తోలుబొమ్మలను అట్టపై గీసి, కత్తరించి చూపించండి.
2. విద్యార్థులలో జానపద కళల పట్ల ఆసక్తి కలిగించే బొమ్మలను తయారు చేయించండి.
3. విద్యార్థులతో కొన్ని తోలుబొమ్మలను తయారు చేయించండి.

పాఠం - 15

వరకట్నం

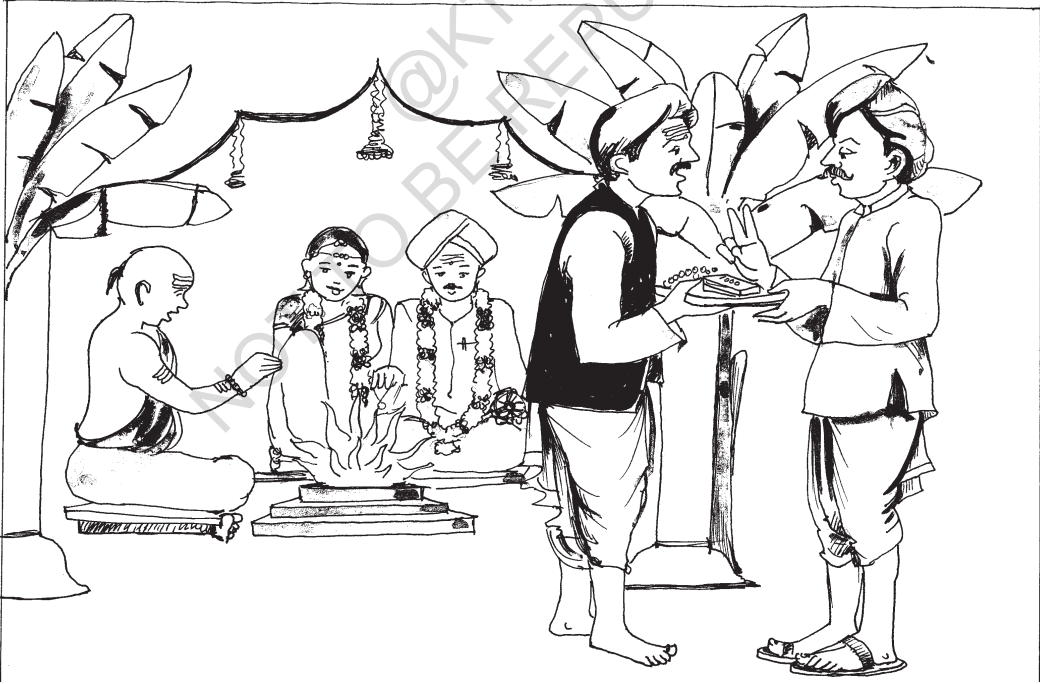
“పెండ్లి కుమారునికి అత్తమామలు ఇచ్చే కానుకల్ని “వరకట్నం అంటారు.

పూర్వ కాలంలో “కన్యాశుల్కం ఉండేది. ఇప్పుడు కూడా కొన్ని తెగలలో ధనమిచ్చి కన్యలను వివాహం చేసుకొనే ఆచారముంది. దీనినే “కన్యాశుల్కం అంటారు. క్రమంగా కన్యాశుల్కం అంతరించి, నేడు “వరకట్నం అనే దురాచారం సమాజంలో విశ్వరూపం దాల్చి, దేశాన్ని పట్టి పీడిస్తోంది. ఈ దురాచారం వల్ల ఎందరో ఆడపిల్లల బ్రతుకులు బుగ్గిపాలవుతున్నాయి. సంఘంలో స్త్రీ-పురుషులు సమానం, కానీ సృష్టి ధర్మాన్ని అనుసరించి కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితులలో స్త్రీ పురుషునిపైన ఆధార పడటం తప్పడం లేదు. పురుషుల సంఖ్య సంఘంలో తక్కువగా ఉండటం కూడా వరకట్న దురాచారానికి కారణమైంది.

ఈ సృష్టిలో వేదకాలం నుండి స్త్రీకి గురుతరమైన »ఋధ్యత ఇవ్వబడింది. స్త్రీ తన ఇల్లు దిద్దుకోవడం, సంతానాన్ని అభివృద్ధి చేయడం, కష్ట సుఖాలలో, ధర్మార్థ కామమోక్షాలలో భర్తకు తోడునీడగా వుండటమనేది జరుగుతోంది. బాల్యంలో తల్లితండ్రులు, యౌవనంలో భర్త, ముసలితనంలో కొడుకుల సంరక్షణలో తన జీవితాన్ని గడుపుతోంది. స్త్రీకి పురుషుని అండ ఎంత అవసరమో, తోడు కూడా అంతే అవసరం. పరస్పర సహాయ సహకారాలు తప్పని సరి. అందువల్ల వివాహ సమయంలో కట్నం తీసుకొని స్త్రీని భార్యగా స్వీకరించడం సిగ్గుచేటు. తనను తాను ఆ విధంగా కట్నానికి అమ్ముడు పోవడం మగవానికి అవమానకరం. స్త్రీ సృష్టికి మూలం. అలాంటి స్త్రీని అవమానించడం తగదు.

వరకట్నం అనే రక్కసి కోరల్లో బలవుతున్నది ముఖ్యంగా మధ్య తరగతి కుటుంబాలవారే. ఆడపిల్ల యుక్త వయస్సుకు రాగానే పెళ్ళి ప్రయత్నాలు ప్రారంభించి, తగిన వరుని కోసం అన్వేషణ ప్రారంభిస్తారు. కుటుంబ పరిస్థితి, చదువు, హోదా, ఉద్యోగం, సంపాదన, అంద-చందాలు మొదలైన వాటిని పరిగణించి వరకట్నం కూడా పెరుగుతోంది.

మన దేశంలో కుల, మత తారతమ్యాలు లేకుండా అందరూ వరకట్న కబంధ హస్తాలలో చిక్కి నలిగిపోతున్నారు. తమ కుమార్తెల భవిష్యత్తు కోసం యుక్త వయస్సు దాటి పోక ముందే వివాహం చేయాలనే సంకల్పంతో ఉన్న ఇంటిని, ఆస్తిపాస్తులను తెగనమ్మి ఆడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళు చేస్తున్నారు. వివాహానంతరం కన్యాదాతలు అప్పుల పాలై కష్టాల ఊబిలో కూరుకుపోతున్నారు.

ఒక్కొక్క సారి వధువు తండ్రి ఇస్తామని వాగ్దానం చేసిన కట్నాన్ని పూర్తిగా వివాహ సమయంలోనే ఇవ్వలేకపోతే పీటల మీదపెళ్ళి

ఆగిపోవడమేగాక, ఆడపిల్ల భవిష్యత్తు నాశనమైపోతుంది. ఒక వేళపెండ్లి జరిగినా! ఆడపిల్లకు అత్తవారింట్లో సుఖముండదు. కట్నం కోసం అత్తలు పెడుతున్న పోరు దుర్భరం. భర్త పెట్టే కష్టాలు అమానుషం. ఈ బాధలు పడలేక ఎంతో మంది స్త్రీలు నరకయాతలను అనుభవిస్తున్నారు. ఆత్మ హత్యలు చేసుకోవడమో, హత్య చేయబడటమో జరుగుతోంది. వేద భూమియైన భారత భూమికిది అవమానకరం.

వరకట్న దురాచారాన్ని సమూలంగా నిర్మూలించాలి. కన్యాశుల్క దురాచారాన్ని రూపుమాపడానికి “గురుజాడ అప్పారావు “కన్యాశుల్కమనే నాటకాన్ని రచించినట్లు, వరకట్న దురాచారాన్ని రూపుమాపడానికి “కాళ్ళకూరి నారాయణరావుగారు “వరవిక్రయమనే నాటకాన్ని రచించారు. “చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు తమ ప్రహసనాలలో “దశమగ్రహమనే కథానికలో ఈ దురాచారాన్ని సున్నితంగా విమర్శించారు. అయినా ఈ దురాచారం సంఘంలో రూపుమాసిపోకపోగా ఎవరు ఎంత ఎక్కువ కట్నం తీసుకొంటే వాడికి సంఘంలో అంత గౌరవ, మర్యాదలు అనే అభిప్రాయం కలగటం దురదృష్టకరం, జుగుప్సాకరం.

నేడు ఆడపిల్ల వుట్టించినగానే తల్లిదండ్రులు గుండెలు అవిసిపోతున్నాయి. దానికి కారణం సమాజంలో స్త్రీకి తగిన రక్షణ. గౌరవం లేకపోవడమే. ఉపన్యాసాల్లో తప్ప వాస్తవంగా స్త్రీలపట్ల గౌరవం అంతగా లేదనేది నగ్న సత్యం.

ఈ దురాచారాన్ని సమూలంగా నిర్మూలించడానికి అటు ప్రభుత్వం, ఇటు యువతరం కంకణం కట్టుకోవాలి. కట్నాన్ని నిషేధిస్తూ ప్రభుత్వం శాసనాలు చేసి, చేతులు దులిపేసుకొంది. కానీ దానివల్ల ప్రయోజనం శూన్యం. సామాజిక పరివర్తన రావాలి, యువకులు మానసిక పరివర్తన కలిగి, ఈ దురాచారాన్ని తిరస్కరించేటంతవరకు కొనసాగుతూనే ఉంటుంది.

ఆడపిల్లలు కూడా చదివి, ఉద్యోగాలు చేసి, ఆర్థికంగా తమ కాళ్ళపై తాము నిలబడాలి. మగ పిల్లలతో సమానంగా ఆడపిల్లలకు ఆస్తిలో సమాన వాటాను ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది. ఇక్కడ ఆదేశాలు కాదు, ఆచరించటం కావాలి. ఆడపిల్లలు తమకు నచ్చిన వ్యక్తిని జీవిత భాగస్వామిగా ఎన్నుకొనే హక్కును, స్వేచ్ఛను ఇవ్వాలి. వర్ణాంతర, మతాంతర వివాహాలను ప్రోత్సహించాలి. ఈ ప్రయత్నాలను చేసిన నాడు అనాగరికమైన ఈ వరకట్న దురాచారాన్ని నిర్మూలించడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

సూక్తి : మనిషికి వచ్చేవి, పోయేవి మూడు 1. పేదరికం 2. వ్యాధి 3. డబ్బు

అభ్యాసాలు

I కొత్త పదాలు

వరుడు, దురాచారం, పరిగణించుట, బహుమతి, సంకల్పం, అమానుషం, వరకట్నం, అన్వేషణ

II అర్థాలు

వరుడు = పెండ్లి కొడుకు, వధువు = పెండ్లికుమార్తె, బహుమతి = కానుక, వరకట్నం = వరునికి ఇచ్చే ధనం, కన్యాశుల్కం = కన్యకు ఇచ్చే డబ్బు, దురాచారం = చెడ్డ ఆచారం, తారతమ్యాలు = భేదాలు, వ్యత్యాసాలు, సంకల్పం = ఆలోచన (ప్రయత్నం), తారతమ్యాలు = భేదాలు (వ్యత్యాసాలు), జుగుప్సాకరం = అవమానకరం, అమానుషం = ఘోరం, పరివర్తన = మార్పు.

III కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. సృష్టిలో _____ కాలం నుండి స్త్రీకి గురుతరమైన బాధ్యత ఉంది.
2. “గురజాడ అప్పారావు రచించిన నాటకం _____.
3. “వరవిక్రయం నాటకాన్ని రచించిన వారు _____.
4. ఆడపిల్లకు _____ సుఖముండదు.
5. కన్యకు ఇచ్చే ధనాన్ని _____ అంటారు.

IV కింది వాటిని జతపరచి రాయండి.

అ

ఆ

1. కన్యాశుల్కం	(a) చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం
2. వరవిక్రయం	(b) గురజాడ అప్పారావు
3. దశమ గ్రహం	(c) కాళ్ళకూరి నారాయణరావు
4. బాల్యంలో	(d) కుమారులు
5. ముసలితనంలో	(e) తల్లితండ్రులు

V కింది ప్రశ్నలకు ఒక్క వాక్యంలో సమాధానాలు రాయండి.

1. వరకట్నం అంటే ఏమిటి?
2. వరకట్నం రక్కసి కోరల్లో బలవుతున్నది ఎవరు?
3. చిలకమర్తి “లక్ష్మీనరసింహంగారు” రచించిన కథానిక ఏది?
4. యౌవనంలో స్త్రీ ఎవరి మీద ఆధారపడుతుంది?
5. “దశమగ్రహం” అనగా ఎవరు?

VI కింది ప్రశ్నలకు మూడు లేదా నాలుగు వాక్యాలలో సమాధానాలు రాయండి.

1. సృష్టిలో స్త్రీకి ఉన్న గురుతర బాధ్యత వివరించండి?
2. వరకట్న రక్కసి కోరల్లో మధ్య తరగతి ఆడపిల్లల తల్లితండ్రులు ఎలా బలవుతున్నారు? వివరించండి.
3. వరకట్న దురాచారానికి కారణాలు తెల్పండి?
4. వరకట్నాన్ని నిర్మూలించుటకు ఆడపిల్లకు ఎలాంటి స్వేచ్ఛను ఇవ్వాలి?
5. కట్నకానుకల దురాచారాన్ని నిర్మూలించుటకు ప్రభుత్వ పాత్ర తెల్పండి?

VII కింది పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

1. ఆచారం	×
2. స్వీకరించడం	×
3. సహాయం	×
4. అదృష్టం	×
5. ప్రయోజనం	×
6. అభిప్రాయం	×
7. నాగరికత	×
8. ప్రయత్నం	×
9. వాస్తవం	×
10. సరకం	×

VIII కింది పదాలను విడదీసి రాయండి.

ఉదా:- దురాచారం = దుర + ఆచారం

1. వివాహానంతరం =

2. ధర్మార్థములు =

3. తెగనమ్మి =

4. అత్తవారింట్లో =

5. సుఖముండదు =

IX కింది పదాలతో సొంత వాక్యాలు రాయండి.

పెండ్లి :

గౌరవం :

కులాంతరం :

తోడూనీడ :

స్వేచ్ఛ :

దురాచారం :

X కింది పదాలకు జంట పదాలు రాయండి.

1. స్త్రీ _____

2. కష్ట _____

3. అండ _____

4. కుల _____

5. అంద _____

6. అన్న _____

XI కింది ప్రకృతి-వికృతులను తెలుసుకోండి.

1. కుమారుడు - కొమరుడు
2. ప్రాణము - పానము
3. కన్య - కన్నె
4. వృద్ధి - వడ్డీ
5. కులము - కొలము
6. ప్రభుత్వం - పబుత

XII కింది నుడికారాలు తెలుసుకోండి.

1. నిజం దేవుడు నీరు
2. పిట్ట కొంచెం ఘనం
3. ఉట్టికి ఎగురలేనమ్మ ఎగురునా!
4. తన కోపమే తన
5. పంచే కొద్దీ పెరిగేది

పాఠం - 16

కలసిపాడుదాం-తెలుగుపాట

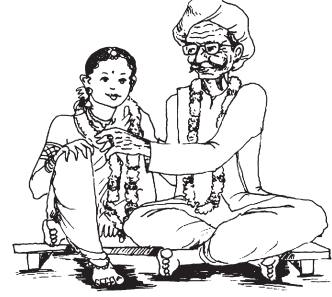
శ్రీశ్రీ పూర్తిపేరు శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు. శ్రీశ్రీ క్రీ.శ.1910లో విశాఖపట్టణంలో జన్మించాడు. ఎనిమిదవ ఏట నుంచే శ్రీశ్రీ రచన ప్రారంభించాడు. పద్దెనిమిదవ ఏట 'ప్రభవ' కావ్యం వెలువడినాడు. 'మహాప్రస్థానం' అనే కావ్య సంపుటితో శ్రీశ్రీ మహాకవిగా గుర్తింపు పొందాడు. పేదలు, పతితులు, పీడితులు శ్రీశ్రీ రచనలలో ప్రధాన వస్తువు. ప్రభవ, మహాప్రస్థానం ఖడ్గసృష్టి, మరోప్రస్థానం, మొదలైనవి శ్రీశ్రీ గారి ముఖ్యమైన రచనలు. శ్రీశ్రీ 1983లో మరణించాడు,

కలసి పాడుదాం తెలుగుపాట
కదలి సాగుదాం వెలుగుబాట
తెలుగువారు నవజీవన నిర్మాతలనీ
తెలుగు జాతి సకలావనికే జ్యోతియనీ.....||కలసి||

కార్యశూరుడు వీరేశలింగం
కలం పట్టి పోరాడిన సింగం
దురాచారాల దురాగతాలను
తుదముట్టించిన అగ్నితరంగం
అదుగో అతడే వీరేశలింగం.....
||కలసి||

మగవాడెంతటి ముసలాడైనా
మళ్ళీ పెళ్ళికి అర్హత వుంటే
బ్రతుకే తెలియని బాలవితంతువు
కెందుకు లేదా హక్కుంటాను....||కలసి||

చేతికి గాజులు తొడిగాడు
చెదిరిన తిలకం దిద్దాడు
మోడువారిన ఆడబ్రతుకుల
పసుపుకుంకుమ నిలిపాడు.....||కలసి||

అదుగో అతడే గురజాడ
మంచి చెడ్డలు లోకమందున
ఎంచి చూడగ రెండే కులములు
మంచి యన్నది మాలయైతే
మాలనేనొతాను అన్నాడు....||కలసి||

అభ్యాసాలు

I సారాంశాలు

1. తెలుగు వారు నవజీవన నిర్మాతలనీ, తెలుగు జాతి ప్రపంచానికంత జ్యోతి లాంటిదనీ, మనమందరం కలసి తెలుగు పాటను గళమెత్తి పాడుతూ, వెలుగు బాటలో ముందుకు సాగిపోదాం అని పద్య రచయిత శ్రీశ్రీ గారు మనల్ని ప్రోత్సహించారు.

2. కార్యశూరుడైన వీరేశలింగం కత్తులు కటారులే కాక కలం పట్టి కవితలతో పోరాడిన సింహమని, దురాచారాలను, దురాగతాలను రూపుమాపిన అగ్నిజ్వాల అని వీరేశలింగం గారిని శ్రీశ్రీ కొనియాడారు.

3. భార్య చనిపోయిన మగవాడెంత ముసలి వాడైనా మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకునేందుకు అర్హత వుంటే, సంసారం అంటేనే తెలియని బాల వితంతువుకు ఆ హక్కు ఎందుకు ఉండకూడదు.

4. బాల వితంతువుల చేతికి గాజులు తొడగించి, వారి నుదుట తిలకం దిద్ది వారికి మళ్ళీ వివాహాలు జరిపించి, మోడు బారిన వారి బతుకుల్లో పసుపు కుంకుమ నిలిపిన మహనీయులు వీరేశలింగంగారు.

5. ఈ లోకంలో మంచి చెడు అని రెండే రెండు కులాలున్నాయి. మంచి అనేది 'మాల' అయితే నేను మాల నౌతాను అన్నది గుర్రజాడ అని శ్రీశ్రీ పేర్కొన్నాడు.

II కొత్తపదాలు.

నవజీవనం, దురాచారం, పసుపు, కుంకుమ, నిర్మాత, దురాగతం, జ్యోతి, అగ్నితరంగం, కార్యశూరుడు, అర్హత, సింగం, మోడువారిన.

III అర్థాలు.

నవజీవనం = కొత్త జీవనం, నిర్మాత = నిర్మించువాడు, జ్యోతి = ప్రకాశం, వెలుగు, సింగం = సింహం, బాల వితంతువు = భర్త చని పోయిన బాలిక, మోడు = వాడి పోయిన

IV కింది ప్రశ్నలకు ఒక్క వాక్యంలో సమాధానాలు రాయండి.

1. తెలుగు జాతికి నవజీవన నిర్మాత అని ఎవరిని పిలుస్తారు?
2. కలంతో పోరాడిన వీరుడెవరు?
3. బాల వితంతువుకు ఏ హక్కు లేదు?

V కింది ప్రశ్నలకు మూడు లేదా నాలుగు వాక్యాల్లో సమాధానాలు రాయండి.

1. వీరేశలింగం గారిని కవి ఏవిధంగా వర్ణించాడు?
2. దురాచారాలను ఎలా రూపు దిద్దాడు?
3. బాల వితంతువులకు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకునే హక్కు ఎందుకు వుండేది కాదు?
4. వితంతువుల జీవితాలను వీరేశలింగంగారు ఎలా రూపుదిద్దాడు?
5. మంచిని గురించి కవి ఏవిధంగా తెలియ చేశాడు?

VI కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. కార్యశూరుడు _____ కలం పట్టి పోరాడిన సింగం.
2. దురాచారాల _____ ను తుదముట్టించిన అగ్నితరంగం.
3. మోడు వారిన _____ పసువు కుంకుమ నిలిపాడు.
4. చేతికి గాజులు తొడిగి చెదిరిన _____ దిద్దాడు.

VII కింది పదాలకు వ్యతిరేఖ పదాలను రాయండి.

1. వెలుగు ×
2. దురాచారం ×
3. అర్హత ×
4. మోడు ×
5. మంచి ×

VIII కింది పదాలను సొంత వాక్యాలలో రాయండి.

1. నవజీవనం : _____
2. కార్యశూరుడు : _____
3. అర్హత : _____
4. హక్కు : _____

IX కింది ప్రకృతి - వికృతులను తెలుసుకోండి.

1. జ్యోతి - జోతి
2. సింహం - సింగం
3. అగ్ని - అగ్గి
4. బ్రతుకు - బతుకు

X కలిసి వున్న మాటల అర్థాలను తెలుసుకోండి.

1. నవజీవనం
2. సకలావని
3. అగ్ని తరంగం
4. పసుపు కుంకుమ

XI కింది గేయ పదాలను పాదభంగం లేకుండా పూరించండి.

1. కార్యశూరుడు _____

_____ అతడే వీరేశలింగం

2. చేతికి గాజులు _____

_____ పసుపు కుంకుమ నిలిపాడు

XII కింది పదాలను విడదీసి రాయండి.

1. సకలావని :
2. దురాచారం :
3. మగవాడెంత :

XIII కింది ఏకవచన పదాలకు బహువచన పదాలను రాయండి.

1. నవజీవితం :
2. కార్యశూరుడు :
3. దురాచారం :
4. బాలివితంతువు :

పాఠం - 17

వ్యాకరణం

వ్యాకరణం అనగానేమి? దీనికి భాషకుగల సంబంధమేమి? ఏ భాషనైనా విశ్లేషించి, వివరించడానికి వ్యాకరణం ఎంతైనా అవసరం. భాషించుకొనేది భాష. అంటే మనం ఒకరితో ఒకరం మాట్లాడుకునేదే భాష. మన హృదయంలో ఉండే భావాలను, ఎదుటి వారికి మాటలద్వారా చెబుతాము. ఈ మాటలకూటమినే భాష అంటారు. మనం మాట్లాడాలనుకున్నా మాట్లాడినది అర్థంకావడానికి కొన్ని కట్టుబాట్లు ఉండాలి. అట్టి కట్టుబాట్లతో వ్యవహరించే దానినే వ్యాకరణం అంటారు. ఈ వ్యాకరణానికి భాషకు చాలాదగ్గర సంబంధం ఉంది. భాష లేనిచో వ్యాకరణం, వ్యాకరణం లేనిచో భాషలేదు. ఈ రెండింటికి అవినాభావ సంబంధం ఉంది. వ్యాకరణం అనేది ఏ లిఖిత భాషకైనా అవసరం. కాబట్టి అన్ని భాషలకు వ్యాకరణముంది. అలాగే మనము మాట్లాడే భాష తెలుగు. దీన్నే తెలుగు, తెనుగు, ఆంధ్రభాషయని అంటారు.

మాటలు అక్షరాల వలన ఏర్పడుతాయి. ప్రతి భాషకు కొన్ని అక్షరాలు ఉంటాయి. ఈ అక్షరాలను ఉపయోగించే పద్ధతిని “లిపి” అంటారు. భాషను రాయడానికి, చదవడానికి, మాట్లాడటానికి ఉపయోగిస్తారు. అందుకని దీనికి కొన్ని కట్టుబాట్లు అవసరం. అంటే భాషను విచ్ఛలవిడిగా మారకుండా చేయడం. భాషను క్రమబద్ధీకరించటమన్నమాట, ఆ క్రమబద్ధీకరణాన్నే వ్యాకరణమంటారు.

మొట్టమొదటి తెలుగు భాషకు వ్యాకరణం రాసినవారు “పరవస్తు చిన్నయ సూరి” గారు. వీరు బాలవ్యాకరణం అనేపేరుతో వ్యాకరణ గ్రంథం రాశారు. భాషలు రెండు విధాలుగా ఉన్నాయి. 1. భాషిత భాష 2. లిఖిత భాష, ప్రపంచంలో అనేక భాషలు ఉన్నాయి. అందులో చాలా భాషలు లిఖిత రూపంలో కాక కేవలం, భాషిత భాషలుగానే ఉన్నాయి. లిఖిత రూపం కలిగి, అందులో సాహిత్యము కలిగి ఉంటే, ఆ భాషను నాగరిక భాష అంటారు. కేవలం భాషిత రూపాన్నే కలిగిన భాషలను అనాగరిక భాషలంటారు. ప్రతి భాషకు

రూపాన్నే కలిగిన భాషలను అనాగరిక భాషలంటారు. ప్రతి భాషకు కొన్ని అక్షరాలు ఉండాలి. అక్షరాలే లేకపోతే భాషోత్పత్తి జరగదు. కావున ఏ భాషకైనా అక్షరాలు ముఖ్యం. కొన్ని అక్షరాలు కలిస్తేనే మాట అవుతుంది. మనం మాట్లాడినప్పుడు ఒక్కొక్క అక్షరం పలుకుతాం. అప్పుడు మనం మాట్లాడిన అక్షరం ధ్వని రూపంలో బయటికి వచ్చి, ఎదుటి వారికి వినబడుతుంది. అలా వినబడినప్పుడే అర్థమౌతుంది. ఎందుకంటే ప్రతి అక్షరానికి ఒక ప్రత్యేకమైన ఉచ్చారణ ఉంటుంది. కాబట్టి ఎవరు మాట్లాడినా అదే ధ్వనితో అక్షరాలను పలుకుతారు. ఆ ధ్వని, ఎవరు ఉచ్చరించినా ఒకటే కాబట్టి, అందరికీ సులభంగా అర్థమౌతుంది. భాషలోని అక్షరాలకు మరొక పేరు ఉంది. అవే “వర్ణములు. కాబట్టి ఈ అక్షరాలన్నింటిని కలిపి “వర్ణసమామ్నాయము” అని అంటారు. ఈ వర్ణ సమామ్నాయములో అన్ని భాషలకు సమంగా, అన్ని అక్షరాలు ఉండవు. వేరు వేరు భాషలకు వేరు వేరు సంఖ్యలు ఉంటాయి. కనుక మనము వ్యాకరణం నేర్చుకొన్న యెడల స్పష్టంగా మాట్లాడకల్గుతాం. సమాజంలో గౌరవం పొందకల్గుతాం.

సూక్తి : ప్రశ్నించలేనివాడు ఎప్పుడూ తెలివిలేనివాడు.

సత్యం అన్నింటికన్నా ఉన్నతమైనది. అంతకన్నా ఉన్నతమైనది సత్యజీవనం. క్రమమైన ఆలోచనలు ఒక పుష్పంవలె వికసించాలి.

అభ్యాసాలు

I కొత్తపదాలు.

విశ్లేషించు, కట్టుబాట్లు, వ్యాకరణం, వర్ణములు, ప్రత్యేకత

II అర్థాలు.

కట్టుబాట్లు = నిబంధనలు, వ్యవహారికం = వాడుక భాష, లిపి = రాత, రూపం = ఆకారం, క్రమబద్ధీకరణం = వరుసక్రమము, అనాగరి కులు = ఏమీ తెలియనివారు, దగ్గర = సమీపం, ధ్వని = పలుకు, సులభంగా = తేలికగా, వర్ణములు = అక్షరములు, గౌరవం = మర్యాద.

III కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానాలు రాయండి.

1. భాష అని దేనిని అంటారు?
2. దేనిని లిపి అంటారు?
3. క్రమబద్ధీకరణ అనగా నేమి?
4. బాలవ్యాకరణం రచించినది ఎవరు?
5. వేటికి అవినాభావ సంబంధం ఉంది?

IV కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. భాషించు కొనేది _____
2. భాషలు _____ విధాలుగా ఉన్నాయి
3. సాహిత్యము కలిగి ఉంటే _____ భాష అంటారు.
4. సమాజంలో _____ పొందకల్గుతాం
5. స్పష్టంగా _____ కల్గుతాం.
6. వ్యాకరణం అనేది ఏ _____ అవసరం.

V కింది వాటిని జతపరచి రాయండి.

‘అ’

1. అక్షరాలు కలిస్తే
2. భాష రాయడానికి
3. బాలవ్యాకరణ రచయిత
4. భాషిత భాష
5. వ్యాకరణం

‘ఆ’

- అ) స్పష్టంగా
- ఆ) లిఖిత భాష
- ఇ) మాట అవుతుంది
- ఈ) లిపి అవసరం
- ఉ) పరవస్తు చిన్నయ సూరి

VI కింది పదాలను సొంత వాక్యాలలో రాయండి.

1. కట్టు బాట్లు :
2. అక్షరాలు :
3. లిపి :
4. నాగరిక భాష :
5. భాషలేదు :
6. సంబంధం :
7. అనాగరిక భాష :
8. భాషోత్పత్తి :

VII కింది ఏకవచన పదాలకు బహువచన పదాలు, బహువచన పదాలకు ఏక వచన పదాలు రాయండి.

ఏక వచనం	బహువచనం
1. భాష	-----
2. -----	మాటలు
3. అక్షరం	-----
4. -----	గ్రంథాలు
5. ధ్వని	-----
6. -----	వర్ణములు

VIII విరామ చిహ్నాలు. □ వాక్యాంత బిందువు.

ఉదా:- కింది వాక్యాలను గమనించండి

1. మాటల కూటమినే భాష అంటారు.

2. అక్షరాలు లేక పోతే భాషోత్పత్తి జరగదు.

3. అక్షరాలను వర్ణ సమామ్నాయము అంటారు.

పై వాక్యాల చివర “.” గుర్తు ఉంది.

ఈ గుర్తును వాక్యాంత బిందువు అంటారు.

1. కింది నాలుగు వాక్యాలు వరుసగా ఉన్నాయి. వాక్యాంత బిందువు ఎక్కడ ఉండాలో గుర్తించి, ఆ వాక్యాలను మళ్ళీ రాయండి.

భాషలేనిచో వ్యాకరణం, వ్యాకరణం లేనిచో భాషలేదు. రెండింటికీ అవినాభావ సంబంధం ఉంది వ్యాకరణం అనేది ఏ లిఖిత భాషకైనా అవసరం కాబట్టి, అన్ని భాషలకు వ్యాకరణముంది

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

2. పాఠం చదివి, వాక్యాంత బిందువులు ఉన్న నాలుగు వాక్యాలు రాయండి.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

